

APERITIFF

01 VINERI • 14 IUNIE • 2024

DOGMAN DESCHIDE TIFF.23

28—31 ENGLISH PAGES

PUBLICAȚIE OFICIALĂ A TIFF ISSN 2784-3815 ISSN - L 2784 - 3149

Festivalul Internațional de Film Transilvania are loc între 14 și 24 iunie la Cluj-Napoca. *Dogman*, de Luc Besson, deschide evenimentul în Piața Unirii, într-o Gală sold-out, cu multe surprize. 200 de filme, sute de proiecții, cine-concerte, expoziții și evenimente de stradă. Peste 1.000 de invitați și peste 100.000 de spectatori sunt așteptați să intre *in a relationship* cu **TIFF.23**.

3

▶
8
11

Recomandările lui Chirilov

Mihai Chirilov, directorul artistic al festivalului, vorbește despre relația dintre festival și oraș, noile secțiuni și dorința de a evita conținutul „gata mestecat”. Află ce nu trebuie să ratezi din program.

▶
4

Concerte, bucătărie și experimente vizuale

TIFF nu înseamnă doar filme, ci și evenimente alternative în afara sălilor de cinema: concerte, dezbateri, demonstrații de artă culinară. Hai să le descoperi!

BILETE TIFF.23

VÂNZAREA BILETELOR

• **ON-LINE**, pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, TIFF Official APP. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

• **DE LA CASIERILE TIFF**, începând de luni, 10 iunie 2024: **Cinema FLORIN PIERSC**, Piața Mihai Viteazul, nr. 11 / **Cinema VICTORIA**, B-dul Eroilor, nr. 51 / **Piața Unirii** / iar din 14 iunie în: **Cinema ARTA**, str. Universității, nr. 3. Programul casierilor: Luni, 10 iunie – joi, 13 iunie: 11:00 - 19:00; Vineri, 14 iunie – duminică, 24 iunie: 09:00 - 23:00.

ATENȚIE!

Recomandăm procurarea biletelor online. Vor exista doar cinci puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersc, Cinema Victoria, Cinema Arta și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus. **Toți posesorii de acreditări** trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚUL BILETELOR

Bilet de intrare unic (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 25 lei.

Bilet matineu (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 20 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL

Bilet pentru proiecțiile în aer liber: 20 lei / **Bilet pentru proiecțiile din cadrul miniTIFF:** 20 lei / **Bilet pentru proiecțiile de la Cinema Mărăști și Cinema Dacia:** 25 lei / **Bilet pentru Gala de deschidere:** 50 lei* / **Bilet pentru Ceremonia de închidere:** 60 lei* / **Bilet pentru Garden Party:** 60 lei* / **Bilet pentru Concerte, cine-concerte:** 50 lei* / **Bilet pentru evenimentele Film Food:** 250 lei*

ANULARE ȘI RAMBURSARE

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro, respectiv tiff.eventbook.ro pentru informații referitoare la reprogramarea proiecțiilor. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente. Pentru orice alte informații sau neclarități, vă rugăm să ne contactați pe adresa de email ticketing@tiff.ro.

POLITICA DE ACCES

• Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copiii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual).

• **Cu 5 minute înaintea începerii** oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF care nu au reușit să își procure BILETE DE INTRARE, cu condiția să existe locuri libere în sală.

• Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. **De asemenea, după începerea proiecției, accesul în sală este interzis!** Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului.

• Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, astfel că vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele.

• Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema.

• Consumul de băuturi și produse alimentare din exterior este interzis.

11 filme de neratat în Piața Unirii

Sub cerul liber

Ca în fiecare an, TIFF aduce în fața publicului nenumărate producții de neratat, pe marele ecran amplasat chiar în inima orașului.

La Gala de Deschidere TIFF.23 de vineri, 14 iunie, spectatorii sunt invitați la premiera filmului **Dogman** (Franța, 2023), cea mai nouă creație semnată de Luc Besson (ora 20.45).

Sâmbătă, 15 iunie, va avea loc proiecția documentarului **Copa 71** (Marea Britanie, 2024). În regia lui Rachel Ramsay și James Erskine, filmul produs de surorile Williams spune povestea Cupei Mondiale de Fotbal Feminin din 1971.

Tudor Giurgiu, Tudor D. Popescu și Cristian Pascariu au realizat o incursiune în cariera impresionantă a lui Ilie Năstase în documentarul de neratat **NASTY** (România, 2024), care se vede duminică, 16 iunie, în prezența tenismanului.

Tot din zona sportului vine și **Voy! Voy! Voy!** (r. Omar Hilal, 2023), propunerea Egiptului la Premiile Oscar, luni, 17 iunie.

Martți, 18 iunie, îl vom admira pe celebrul Mads Mikkelsen în **Bastardul** (*The Promised Land*, r. Nikolaj Arcel, Danemarca, 2023).

Filmul de epocă **Kos** (r. Pawel Maslona, 2023) este despre un personaj

emblematic pentru istoria poloneză. Adesea comparat cu filmele lui Quentin Tarantino, producția promite să te țină lipit în fața ecranului miercuri, 19 iunie.

Joi, 20 iunie, direct de la Cannes, vine **Trei kilometri până la capătul lumii** (r. Emanuel Părvu, România, 2024), un film care chestionează dragostea familială.

Moromeții 3 (România, 2024), în regia lui Stere Gulea, este ultimul film din trilogia inspirată de romanele lui Marin Preda. Îl vedeți în premieră mondială vineri, 21 iunie.

Celebrul scenarist Guillermo Arriaga, cunoscut pentru colaborările sale cu regizorul Alejandro González Iñárritu, este autorul scenariului **Sub cerul liber** (*Upon Open Sky, Mexic*, 2023), debutul în regie al copiilor săi care urmărește doi frați adolescenți animați de răzbunare. Proiecția va avea loc sâmbătă, 22 iunie.

Duminică, 23 iunie, ai șansa să vezi **Peste șapte mări și șapte țări** (*Seven Hills Seven Seas*, r. Ram, India, 2023), un film cu o premisă nebunească.

În patru povești comice, **Fericiții câștigători** (*Lucky Winners*, r. Maxime Govare și Romain Choay, Franța, 2024) prezintă ce aleg să facă mai mulți câștigători la loterie cu banii. În afară de filmul de deschidere, toate celelalte filme încep la ora 21.45.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea.

• Proiecția zilnică a filmului din **PIAȚA UNIRII OPEN AIR**, ora 21.45, va avea loc în aceeași seară la Casa de Cultură a Studenților, începând cu ora 23.00.

• Proiecția zilnică a filmului din **IULIUS PARC OPEN AIR** va avea loc în aceeași seară la Cinema Mărăști, începând cu ora 22.30.

• Proiecția zilnică a filmului de la **UBB OPEN AIR**, ora 22.00, va avea loc în aceeași seară la Cercul Militar, începând cu ora 23.00.

LOCAȚII

FLORIN PIERSC, Piața Mihai Viteazul, nr. 11
CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR, Piața Lucian Blaga, nr. 1-3

PIAȚA UNIRII OPEN AIR VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51

CERCUL MILITAR, B-dul Eroilor, nr. 51

* fără rampă de acces pentru persoanele cu dizabilități

ARTA, str. Universității, nr. 3
UNIVERSITATEA SAPIENTIA, str. Calea Turzii, nr. 4

* fără rampă de acces pentru persoanele cu dizabilități

IULIUS PARC OPEN AIR, str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B
MUZEUL DE ARTĂ, str. Piața Unirii, nr. 30

CINEMA DACIA, str. Bucegi, bl A1
CINEMA MĂRĂȘTI, str. Aurel Vlaicu, nr. 3

CASTELUL BĂNFFY – BONȚIDA, DJ161, localitatea Bonțida
CASTELUL BĂNFFY – RĂSCRUCI, DN16, localitatea Râscruci

PARC POLIGON FLOREȘTI, strada Sub Cetate, nr. 13, Parcul Poligon, Florești

TEATRUL NAȚIONAL CLUJ NAPOCA, Piața Ștefan cel Mare, nr. 2-4.

APERITIFF

Redactor-sef:
Dan Boicea

Redactor-sef adjunct:
Laurențiu Paraschiv

Editori:
Ion Indolean
Claudia Negrea
Craița Nanu
Ruxandra
Predescu
Vlad Marina
Oana Balaci
Emily Noevojich
Andreea Marton
Șerban Mark Pop
Mircea Laslo
Maria Măruță
Adda Mihăescu

Junior editori:
Mara Iulia Crișan
Anda Pășcuță
Olga Maria Cărlig
Bertalan Timar
Collete Weber

Graphic design:
Carmen Gociu
Gabi Bora
Vasile Pipas

Tipărit la:
Garamond

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

Je suis *Dogman*

Crăița Nanu

Imposibil să nu te gândești la el, cel puțin la începutul noului film semnat de Luc Besson. Machiajul curs, peruca, primele ocheade între el și polițistul care îl oprește, gestul ingenuu cu care își aprinde o țigară în timp ce refuză să-și scoată actele. Jokerul lui Besson este îmbrăcat

în femeie, Marilyn Monroe, ca să fim preciși. Conduce un tir plin cu câini de toate taliile și pare prea calm pentru situația în care se află. Îi fac bine acestui film și teaserul și trailerul. Atât de bine că nu merită să-l scoatem pe Douglas (un Caleb Landry Jones absolut memorabil) din rolul unui

În lipsa unei lumi distopice care să-l genereze pe Batman, mai are Jokerul vreun sens?

Joker pus față în față cu o doctoriță psihiatru ce încearcă să îl înțeleagă (interpretată de actrița Jojo T. Gibbs, ce va fi prezentă la TIFF). Suficient de spus că este filmul perfect de deschidere al unui festival care te invită la filme. Pe tine, oricine ai fi și orice părere ai avea despre câini.

Besson scoate aici la înaintare un întreg arsenal – are arme și de thriller psihologic, și de film cu gangsteri, și de dramă socială, pe care le învârte ca o vată pe băț. Cu moț de doar nițică gândire magică, cât să facă posibilă o lume în care un mare pierzător reușește să devină și Batmanul, și Jokerul propriei vieți. Și te lasă pe tine, spectator, să îl privești prin toate filtrele cu care te-ai obișnuit, dezvelindu-l însă de fiecare în parte. „Mi-a spus că, dacă nu-ți

place ce vezi în oglindă trebuie doar să schimbi imaginea. Nimeni nu poate dovedi că reflexia este falsă și tu ești real. Poate că oglinda e realitatea și noi doar o copiem”, auzim în film. *Dogman* se situează în mijlocul acestor replici, între oglindă și realitate, distanța simțindu-se uneori infinit de mică. Te vei întreba, poate, la final, ce preferi: imaginea din oglinda lui Besson sau realitatea? E bine că ai la dispoziție 11 zile de filme de toate felurile pentru a-ți da seama.

VINERI, 14 Iunie, 20:45 / PIAȚA UNIRII OPEN AIR
VINERI, 14 Iunie, ORA 21:45 / PARC POLIGON FLOREȘTI
JOI, 20 Iunie, ORA 20:30 / CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR
SĂMBĂTĂ, 22 Iunie, ORA 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI
LUNI, 24 Iunie, ORA 20:45 / CINEMA FLORIN PIERSC

TIFF. 23
EXPOZIȚII
 — 14-30 Iunie —
INTRARE LIBERĂ

Muzeul de Artă

44 women

Curatori: Doina Levintza & Ovidiu Buta
 O reinterpretare fascinantă a costumelor de teatru și film create de Doina Levintza și stilistul Ovidiu Buta.
 Fotografii de: Ovidiu Oltean, Alin Kovacs, Mădălina Preda, Bogdan Petrice, Oltin Dogaru

Muzeul de Artă

Changing environments. Together

Curatori: Andreea Sandu și Horea Avram
 Instalații și lucrări multimedia la intersecția dintre artă și noile tehnologii.

Muzeul de Artă

Frânturi

Fotograf: Ruth Borgfjord
 Departe de privirile indiscrete ale societății românești, se află o lume vibrantă, adesea ascunsă: universul intim al femeilor LGBTQ+ și al persoanelor non-binare.

Muzeul de Artă

Căutând sinceritate

Fotograf: Vlad Braga
 Conversații vulnerabile, în care atât fotografatul, cât și cel fotografiat își prezintă emoțiile de moment.

Bastionul Croitorilor

Arta observației Expoziție de ilustrații editoriale

Dacă antropologii sunt măștri ai artei observației, cum arată arta inspirată de observațiile lor?

Alterna**TIFF**: Concerte, bucătărie și experimente vizuale la TIFF

Când ești în a *reelationship*, se presupune că îți petreci o mare parte din timp cu ochii în reel-uri, o altă parte din timp în relație, iar la TIFF, probabil tot timpul în sala de cinema. Însă TIFF nu înseamnă doar filme.

de **Claudia Negrea**

Credit foto: Andreea Popa

Credit foto: Andreea Popa

Am la rând, festivalul a găzduit o sumedenie de evenimente alternative care se petrec în afara sălilor întunecate de cinema, însă tot aproape de oameni și de cultură: de cea muzicală, de cea culinară, de ateliere și expoziții, sau de discuții cu diverși cineaști și alți invitați la TIFF Lounge.

Există deja o lungă tradiție a concertelor în cadrul festivalului, iar anul acesta **Muzeul de Artă** găzduiește o serie eclectică de performanțe-uri live. Dacă în materie de filme, putem spune că TIFF ne încântă cu unele dintre cele mai proaspete viziuni cinematografice, pe plan muzical avem parte de voci la fel de fresh: *Dimitri's Bats*, trupa românească de pop alternativ va concerta acolo sâmbătă, 15 iunie de la ora 19:00. Dacă preferi un sound mai ambiental, te poți bucura de complexitatea instrumentală pe care o abordează cei de la *Kadjavsi* în a treia seară a festivalului – un proiect muzical care te poate aduce foarte aproape de o experiență cinematografică datorită dimensiunii vizuale pe care

o integrează artiștii performanței-urilor lor. Secțiunea Focus Japonia vine la pachet și cu un experiment muzical inspirat din muzica psihedelică a anilor '60: poți vedea live duo-ul japonez de Post Punk / Psych Punk *Heavenphetamine* în 17 iunie, tot de la ora 19:00. Dacă prinzi gustul acestui gen sau dacă ești fan al kraut-rock-ului, în general, îi mai poți prinde și pe cei de la *Planet Opal* (21 iunie), o trupă italiană care adaugă influențe post-disco sound-ului lor. *New Fossils*, trupa de jazz din Budapesta, va delecta gusturile fanilor genului în a patra seară TIFF, iar *Bogdan Simion și Lăutarii de mătase* o să ne energizeze în 22 iunie, de la ora 18:00, tot în curtea Muzeului. De la muzica lăutărească la ritmurile șamanice

ale lui *Islandman* nu pare a fi cale lungă – pe artistul din Istanbul îl poți vedea în aceeași zi, de la ora 20:00. Ultima seară a festivalului îl aduce pe scenă pe *Cireșan*, cu un sound mai underground, îmbinând ritmuri de hip hop cu un sound funk.

Tot **Muzeul de Artă** găzduiește pe toată durata festivalului și o serie de expoziții: încă din prima zi a festivalului poți urmări o serie de fotografii ale lui Vlad Braga, iar în 21 iunie, de la ora 17:00, poți participa la o discuție cu fotografii despre procesul lui creativ. Ruth Borgfjord expune universul intim al persoanelor non-binare și al femeilor LGBTQ+ printr-o serie de fotografii care ne cheamă să explorăm aceste lumi. Vernisajul are loc în

Restaurantul **Da Pino** va fi gazda a trei evenimente culinare care vor completa experiența spectatorilor după filme ce au ca temă centrală bucuria gătitului (*Buddha Jumps Over the Wall*, *Așteptându-l pe Dalí* și *Gustul dulce al succesului*). În 16, 17 și 18 iunie, chefi Radu Dumitrescu, Florin Dumitrescu (*MasterChef*, *Chefi la cușite*) și Paul Oppenkamp vor găti pentru spectatorii dornici să își satisfacă poftele induse de experiențele cinematografice.

Filmele pot fi vizionate în cele trei zile de la ora 18:30 la **Cercul Militar**, fiind urmate de evenimentele culinare care vor începe de la 20:30 la restaurantul **Da Pino**, pe strada Universității.

19 iunie, la ora 17:00. Nu avem parte doar de fotografie: instalațiile din cadrul evenimentului *Changing environments*. *Together* expun efectele schimbărilor climatice sau ale tehnologiei printr-o serie de lucrări multimedia.

Pe timpul zilei, în Piața Unirii se vor desfășura diverse ateliere, lansări de carte sau discuții cu echipele unor filme precum *Unde merg elefanții*,

de Gabi Virginia Șarga și Cătălin Rotaru (vineri, 21.06, de la ora 11:00), *Zonă de conflict* al regizoarei poloneze Vita Maria Drygas (tot vineri, de la ora 17:00), sau *Trei kilometri până la capătul lumii* în regia lui Emanuel Pârnu (în aceeași zi, de la ora 12:00), care a câștigat anul acesta Queer Palm în cadrul Festivalului de la Cannes.

În **Piața Unirii** putem participa și la ateliere creative care ies din zona cinemaului și care animă atmosfera festivalului în spiritul secțiunii **Focus Japan**, oferindu-ne ocazia să intrăm în contact cu diverse forme de artă japoneză. Sâmbătă, pe 15 iunie, în intervalul 12:00 – 15:30, se vor desfășura workshop-uri de Manga, Ikebana și Origami coordonate de artiste Anca Toma, Andreea Georgescu și Alexandra Baranyi, acestea fiind urmate de o conversație despre cultura Manga în România. Luciana Duma va desfășura duminică, pe 23, de la ora 12:00, **Ceremonia ceaiului**, o demonstrație a diverselor sortimente de ceai care ne va transporta, de asemenea, în universul culturii asiatice. ■

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

CINEMA	CINEMA ARTA	CERCUL MILITAR	PIAȚA UNIRII
FLORIN PIERSIC 15:30 GAME ON Tatami 103' / Zar Amir, Guy Nattiv / Georgia, SUA [OR1]	14:30 FOCUS JAPONIA Guvernatorul Sansho (Sansho the Bailiff) 124' / Kenji Mizoguchi / Japonia [OA1]	15:45 COMING UP NEXT Totul și Eva (All and Eva) 94' / Johanna Runevad / Suedia, Danemarca [OW1]	OPEN AIR 20:45 DESCHIDEREA OFICIALĂ / OPENING GALA Dogman 115' / Luc Besson / Franța, SUA [OU1]
18:00 FĂRĂ LIMITĂ Să nu doarmă nimeni (Que nadie duerma) 122' / Antonio Méndez Esparza / Spania, România [OR2]	17:00 SUPERNOVA Cele 7 binecuvântări (Seven Blessings) 111' / Ayelet Menahemi / Israel [OA2]	18:15 LUNĂ PLINĂ Morții vii (Handling the Undead) 98' / Thea Hvistendahl / Norvegia [1W2]	PARCUL POLIGON FLOREȘTI 21:45 Dogman 115' / Luc Besson / Franța, SUA [OF1]
20:45 3x3 Răul nu există (Evil Does Not Exist) 106' / Ryusuke Hamaguchi / Japonia [OR3]	19:30 LUNĂ PLINĂ În bătaia răului (When Evil Lurks) * 100' / Demian Rugna / Argentina [OA3]	20:45 GAME ON Touché 87' / Martina Moor / Italia, Belgia, Canada [OW3]	IULIUS PARC OPEN AIR 21:45 FĂRĂ LIMITĂ Utopia de beton (Concrete Utopia) 130' / Um Tae-hwa / Coreea de Sud [OP1]
CINEMA VICTORIA 12:30 LARGER THAN LIFE Călugărul (The Monk) 90' / Mira Jargil, Christian Sønderby Jepsen / Danemarca, Olanda [OV1]	22:00 3 X 3 Vincent, Francois, Paul și ceilalți... (Vincent, Francois, Paul et les autres...) 118' / Claude Sautet / Franța, Italia [OA4]	SAPIENTIA 14:45 SUPERNOVA Tăcere (Un silence) 101' / Joachim Lafosse / Belgia, Franța, Luxemburg [OS1]	CINEMA MĂRĂȘTI 19:30 FOCUS JAPONIA Zile perfecte (Perfect Days) 123' / Wim Wenders / Japonia, Germania [OZ1]
15:00 SUPERNOVA Stăpânul (The Owner) 110' / Yuriy Bykov / Rusia [OV2]	CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR 16:00 FĂRĂ LIMITĂ Lupul de stepă (Steppenwolf) * 102' / Adilkhan Yerzhanov / Kazahstan [OC1]	17:15 FOCUS JAPONIA Balada lui Narayama (The Ballad of Narayama) 130' / Shohei Imamura / Japonia [OS2]	CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR 18:00 SUPERNOVA Sub supraveghere (Sons) 100' / Gustav Möller / Danemarca, Suedia [OD1]
17:30 LUNĂ PLINĂ Vampir umanist caută sinucigaș (Humanist Vampire Seeking Consenting Suicidal Person) 92' / Ariane Louis-Seize / Canada [OV3]	18:30 LARGER THAN LIFE Steaua albastră (La estrella azul) 129' / Javier Macipe / Spania, Argentina [OC2]	19:45 MINITIFF Calea spre excelență (La voie royale) (14+) 107' / Frédéric Mermoud / Franța, Elveția [OS3]	20:30 SUPERNOVA Nedorii. Blocul 5 nu se predă (Les Indésirables) 105' / Ladj Ly / Franța [OD2]
20:00 FOCUS JAPONIA Un bărbat (A Man) 121' / Kei Ishikawa / Japonia [OV4]		22:15 LUNĂ PLINĂ Ciudățenia (Oddity) 98' / Damian Mc Carthy / Irlanda [OS4]	
22:30 LUNĂ PLINĂ Arcadia * 99' / Yorgos Zois / Bulgaria, SUA [OV5]			

Claude Sautet

Cineastul logicii subterane

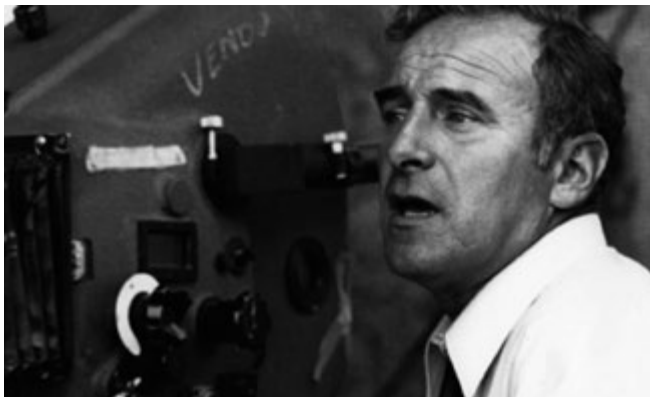
Magda Mihăilescu

Parafrazând unul dintre titlurile operei sale, *Une histoire simple* (1978), am putea spune că lucrurile nu se înfățișează a fi prea simple când vine vorba despre Claude Sautet, cineastul francez dispărut cu aproape un sfert de secol în urmă.

Mai mereu a fost căutat acolo unde părea a se ascunde, când în cinematograful noir, cu parfum venind dinspre Melville (*Max et les ferrailleurs*), când, cu predilecție, în istoriile centrate pe o tipologie marcată de însemnele burgheziei prinse în vârtejul anilor '70 (*Les choses de la vie, César et Rosalie, Vincent, François, Paul et les autres*). S-a spus, chiar, că ar fi „cineastul emoțiilor unei epoci revoluate”.

Succesul unor astfel de filme mai mult l-au ascuns decât l-au dezvăluit pe adevăratul artist. Fără să fi fost vreodată preocupată în mod special de opera lui Claude Sautet, deși o anumită fascinație am resimțit-o adesea, cred că dacă am fi dat mai multă atenție pasiunii pentru muzică a cineastului, pasiune timpurie, așa cum o dovedesc și cronicile sale din ziarul *Combat*, de la sfârșitul anilor '40, am fi ajuns mai repede în miezul unei creații de multe ori ritmate după reguli mai degrabă muzicale decât narative.

Mare șlefuitor al scenariilor, inclusiv ale altora (Georges Franju, Marcel Ophüls, Jacques Deray - în momentele de colaborare amicală, Truffaut îl numea un *ressemeleur de scénarios*, ceea ce în traducere directă ar însemna că punea pingele noi scenariilor), Sautet nu s-a

Claude Sautet

temut niciodată de lentoare, de răgazul prelungit al trecerilor de la o stare la alta, mai greu de normat din punct de vedere psihologic. „Când scriu sau mă aflu pe platou, nu am nici cea mai mică idee conștient teoretică - spunea el, cândva, într-un interviu din revista *Positif*. Vine o clipă când lucrurile se așează într-un fel sau altul, imposibil de evitat (...) Nu văd o comparație decât cu muzi-

ca, unde există un anumit tip de armonie, de acord sau de ritm, care face ca, indiferent de parcurs, o logică subterană să impună materia finală”. Nu mă îndoiesc că mai tinerii spectatori sau critici de film ai timpului din urmă, neobsedați de mesajele epocilor politico-istorice, așa cum le-au lăsat foștii președinți Pompidou sau Giscard d'Estaing, prea des evocate, vor trăi altfel filmele

lui Claude Sautet. Poate îl vor descoperi pe cineastul eminent muzical, ajuns la desăvârșire târziu, odată cu ultimele sale filme, *Un cœur en hiver* (1992), *Nelly et monsieur Arnaud* (1995). Adevărate lecții de măiestrie, în care atât de omeneștile sentimente ale iubirilor imposibile, ale întâlnirilor improbabile, ale ezitării, alunecării în cețurile confuziei, atracției și respingerii, trădării și vinovăției, toate având chipul lui Daniel Auteuil, Emmanuelle Beart, André Dussolier, Michel Serrault, vor trimite o lumină blândă către eroii primelor succese ale cineastului, cei care au fost în anii '70 Michel Piccoli, Romy Schneider (actrița preferată) și Yves Montand, egali în ocuparea locurilor într-o cinematecă personală.

ÎNTÂMPLĂRILE VIEȚII

SĂMBĂTĂ, 15 Iunie, 13:00 / CINEMA FLORIN PIERSC
DUMINICĂ, 23 Iunie, 14:30 / CINEMA ARTA CLUJ

MAX ȘI INFRACTORII

SĂMBĂTĂ, 15 Iunie, 14:30 / CINEMA ARTA CLUJ
LUNI, 17 Iunie, 21:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

VINCENT, FRANÇOIS, PAUL ȘI CEIALĂȚI...

VINERI, 14 Iunie, 22:00 / CINEMA ARTA CLUJ
VINERI, 21 Iunie, 13:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

Cele trei titluri definitorii pentru filmografia lui Claude Sautet vor putea fi văzute în versiune restaurată la TIFF.23 în cadrul secțiunii 3x3.

Întâmplările vieții

GAME ON

Tatami

Când joci jetonul vieții

Ion Indolean

În 2019, autoritățile iraniene îi ordonau judocanului Saeid Mollaei să piardă intenționat semifinala campionatului mondial, pentru a evita un meci în ultimul act contra israelianului Sagi Muki. Povestea ieșea public și Mollaei era forțat să fugă în Germania, unde avea șansa de a primi azil politic. Povestea lui continua ironic: urma să câștige sub drapel evreiesc *inamic* medalia de argint la Olimpiada din 2020. E doar un episod revoltător de dată

recentă în care politicul a interferat în lumea sportului.

Tatami – regizat de cuplul inedit persano-evreu Zar Amir Ebrahimi și (laureatul cu Oscar) Guy Nattiv – pornește de la acest eveniment și construiește povestea fictivă a participării Leilei Hosseini (superba Arienne Mandi) la turneul final desfășurat în Georgia. Acțiunea pendulează între sala sportivă din Tbilisi și apartamentul acesteia din Teheran, unde rudele ei pot plăti scump refuzul sportivei

de a se *da* accidentată. Filmul arată felul înfricoșător în care sportul a devenit un vehicul ideologic, cum lideri politici folosesc astfel de întreceri pentru a facilita o agendă.

Leila trebuie să aleagă între visul de o viață și conservarea situației personale; acasă are părinți, un soț și un băiețel. O dilemă la care fiecare dintre noi suntem invitați să (ne) răspundem și un strigăt de ajutor al tuturor celor pe care teroarea i-a

blocat, cu atât mai mult cu cât aproape de noi se desfășoară conflicte ideologice profunde. Simți multă compasiune, dar și multă aversiune, urmărind această poveste, filmată matematic, alb negru, format 4 pe 3, ca o dovadă a problemelor care nu țin cont de epocă și care, cât va domni omul pe pământ, nu vor dispărea.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 15:30 /

CINEMA FLORIN PIERSIC

JOI, 20 IUNIE, ORA 15:30 / CASA DE CULTURA A STUDENȚILOR

Pe fondul tensiunilor actuale din Fâșia Gaza, se simte ca un nod în gât neputința Leilei, o judocană din Iran obligată de liderii țării sale să aleagă între succesul sportiv pentru care s-a pregătit toată viața și siguranța familiei.

AUTOWORLD

#RingsForReelationship

 @autoworld.audi

 +40 723 767 617

 client@autoworld.ro

Recomandările lui Mihai Chirilov

Relații, publicul tânăr și riscul statement-urilor

de Șerban Mark Pop

În interviul său anual, Mihai Chirilov vorbește despre relația dintre festival și oraș, noile secțiuni și dorința de a evita conținutul „gata mestecat”.

Vom începe cu începutul, adică tematica festivalului de anul acesta: relațiile, dezvoltând asupra iubirii de anul trecut. Fie ele amoroase, platonice, sau chiar relația cu cinemaul, **TIFF.23** este despre relații. Cum se reflectă tematica de anul acesta în filmele din selecție?

S-o lămurim din start: aceasta e tema campaniei de imagine din acest an, nu neapărat tema selecției festivalului. Deși, probabil că dacă aș închide ochii și aș pune degetul la întâmplare pe unul dintre cele aproape 200 de filme din program, șansele să pice pe un film despre relații (că-s platonice, amoroase, de familie, de cuplu sau mai știu eu cum și între cine și ce) sunt de 85%. Pe de altă parte, poveștile de dragoste *per se* nu sunt nici pe departe atât de dominante, deși alea care sunt în *line-up* ard cât pentru tot restul: cea din *Casablanca* e intimistă, atipică și rupătoare; cea triplă din *Bestia* e satisfăcător de sofisticată și schizoidă; cea din *Scritorul* e izbăvitoare; cea din *Peste șapte mări și șapte țări* are atâta patos și misticism încât doar ecranul gigantic din Piața Unirii îi poate face față; și, nu în ultimul rând, cea din *Încredere* este atât de bolnavă și subtil-viscerală încât e posibil să-ți submineze impulsul de a te mai aban-

dona vreodată fără plasă de siguranță unei relații de amor. Întorcându-ne însă la sloganul conectiv al ediției curente, „*in a relationship*”, într-adevăr, el continuă povestea începută anul trecut cu cei doi îndrăgostiți de cinema, dar o mută aproape exclusiv în spațiul online, împrumutându-i strategic imageria și codurile de comunicare.

Ideea ne-a venit de la acel clip viral, cu joc de cuvinte inclus, cu indianul care spune că „dacă eu îți trimit un reel și tu îmi

Relația de la TIFF.23 este cea care se stabilește între festival și oraș, între festival și echipă, între festival și oamenii care-l frecventează, între un cinefil și alt cinefil, între spectator și film.

trimiți un reel, înseamnă că suntem *in a relationship*”. Acest schimb de reel-uri redefinește felul în care majoritatea dintre noi relaționează azi, înseamnă că ne cunoaștem îndeajuns de bine încât să știm la ce tip de conținut, opinie, situație sau umor vibrează celălalt. E un tip de legătură la fel de curatoriat ca în viața reală, evocând modul în care se construiesc comunități în contextul festivalului, felul în care recomandăm filme diverselor categorii de public, felul în care oamenii

și recomandă unul altuia filme în funcție de gusturile fiecăruia...

Vorbind despre relații, TIFF continuă relația cu publicul tânăr prin **MiniTIFF**, continuator al **EducaTIFF**. Cum putem integra publicul tânăr într-un festival de cinema?

După ani de zile de **EducaTIFF**, secțiune dedicată copiilor și adolescenților, cu filme atent alese pe categorii de vârstă, acompaniate de discuții tematice și ateliere de critică de cinema, care în

Bestia

Încredere

timp a generat un proiect educațional fără precedent, **Ora de Cinema**, implementat cu succes în școli, a sosit momentul unei re-branduirii. **MiniTIFF** este un festival de sine-stătător care va debuta în octombrie, iar cele câteva filme proiectate la TIFF anul ăsta nu sunt decât un aperitiv pentru acest viitor eveniment. Pe de altă parte, trebuie spus că publicul tânăr este și cel mai eluziv (deși numeros) și greu de atras în ecuația TIFF-ului. Cauzele sunt multiple (tradiționalismul inerent al experienței colective de a vedea un film într-o sală de cinema, progresul tehnologic,

deficitul de atenție alimentat de consumul de imagine pe social media, alienarea societății contemporane, atractivitatea canalelor de streaming etc.), soluțiile sunt aproximative. Cea pe care am adoptat-o în acest an a fost fix această campanie de awareness

La Daniele Luchetti am ajuns grație ultimului său film, **Încredere**, pe care în continuare nu înțeleg cum de niciun festival mare nu l-a inclus în selecție. Personal mi se pare cel mai bun film al anului până în momentul de față.

mutată aproape exclusiv pe TikTok și Insta Reels, devine substituit de realitate pentru publicul tânăr.

Se întoarce secțiunea 3x3 și propune o diversitate excelentă. Cum i-ai ales pe Ryusuke Hamaguchi, Daniele Luchetti și Claude Sautet?

Pe Claude Sautet îl pândeam la cotitură de când cu retrospectiva pe care i-a dedicat-o anul trecut festivalul de la

San Sebastian și am profitat de faptul că 2024 marchează centenarul nașterii lui. Poate că nu e un cineast la fel de răsfățat ca Godard, Rohmer, Truffaut sau Chabrol, dar opera lui este solidă și are o particularitate și muzicalitate demne de descoperit. Plus că dacă ești fan Lea

Seydoux, poate că ar fi bine să știi că înainte de ea a existat o Romy Schneider, splendida actriță fetiș a lui Sautet. Hamaguchi e la **3x3** în contextul extins al

Focusului de-

dicat Japoniei de la **TIFF.23**, cu filmul care l-a propulsat la Oscar și în stratosfera cinefilă internațională (*Condu-mi mașina!*), cu unul din filmele de început, *Pasiunea*, și cu cel mai recent, premiat la Veneția, *Răul nu există*, care e atât de criptic încât prevăd discuții prelungite până târziu în noapte pentru a-i decoda finalul. Nu în ultimul rând, Luchetti, care și vine la TIFF, pentru a primi un binemeritat Trofeu

Condu-mi mașina!

de Contribuție Excepțională la Cinematografia Mondială. **Încredere** este o operă aproape vintage, provocatoare, cu o idee dinamică și un Elio Germano senzațional, atât de stranie cum rar se mai fac azi. Pentru o experiență compactă, am inclus în program doar acele titluri din filmografia lui care, ca și **Încredere**, sunt inspirate de romanele lui Domenico Starnone – autor care merită tradus în continuare și la noi: mai ales *Școala*.

TIFF își face loc între Roland Garros, EURO, Olimpiadă. E un an plin cu sport. V-a stat în minte acest context atunci când ați conceput noua secțiune Game On?

Evident, e genul de context care invită la extra-reprezentări conjuncturale – cu atât mai mult cu cât filmele din această secțiune cu tematică sportivă nu sunt doar despre sport sau din zona *safe*, ilustrativ-inspirațională. *Tatami* e un thriller politic amuțitor cu un concept beton. *Voy! Voy!*, propunerea Egiptului la Oscar, nu e neapărat despre fotbal, ci o comedie duioasă-cinică, dărmătoare și nițel incorectă politic. *Touché* nu e doar despre scrimă și reușită, ci și despre abandon și ambiție. Iar *Crețul* nu se rezumă la o poveste reală din perimetrul Jocurilor Paralimpice, ci e un imn despre prietenie, sacrificiu și *commitment* 100%, realizat în estetica Noului Val Românesc.

Pe lângă întoarcerea unei categorii vechi și debutul unei categorii noi, TIFF-ul are anul acesta și o zi în plus. Ce se schimbă în procesul de selecție când festivalul are o zi în plus?

Mai nimic. Este, dacă vrei, echivalentul emisiunilor de tip „Dacă doriți să revedeți din programul de Revelation”

Moromeții 3

– o ocazie pentru cei care nu trebuie să meargă luni de Rusalii la birou ca să prindă unele dintre cele mai populare titluri din program, dar și filmele pentru copii din **MiniTIFF**. Și mai e ceva, această zi în plus cred că va atenua mixul de alienare și nostalgie crâncenă pe care duminica finală de La Reverdere a TIFF-ului o generează de obicei.

Cum percepi publicul festivalului în anul 2024 și cum ai observat că au evoluat gusturile lui de-a lungul celor 23 de ediții?

Publicul e în continuare o mare necunoscută și de un eclectism greu de prins într-o formulă stas, și poate că așa și trebuie să rămână. Fără falsă modestie, e un public educat de-a lungul celor mai bine de două decenii de TIFF, deschis, cinefil și dornic să fie surprins.

Îți propun să vorbim și despre Zilele Filmului Românesc. Anul trecut te declarai rezervat cu privire la calitatea filmelor românești. Selecția din acest an pare foarte solidă: nume noi și „blockbusters” precum *Moromeții 3* sau *Nasty*. Cum arată

Nimic n-ar fi mai plictisitor pentru un curator decât să-i dea conținut gata mestecat în funcție de așteptările lui gata cuantificate.

peisajul cinemaului românesc la 23 de ani de TIFF?

Înclin să rămân la fel de rezervat în raport cu oferta de film românesc în ansamblul ei. Se produce din ce în ce mai mult (ceea ce e foarte bine), dar procentul de reușită și recunoaștere a val-

orii rămâne la fel ca atunci când se producea mult mai puțin. Ce mi se pare lăudabil e că se fac filme independente, în special în zona documentarului. Mi-a plăcut foarte mult ce a făcut Alexandra Gulea în *Maia – Portret cu mâini*, un hibrid poetic cu iz de Paradjanov care se

joacă inventiv cu realitatea, reconstituirea și ficțiunea cu actori. Interesante sunt și meta-horror-ul cinefil al lui Andrei Crețulescu, *Ext. Mașină*. *Noapte*, și cocktailul improbabil de genuri și plin de găselnițe vizuale din *Unde merg elefanții* al tandemului Gabi Șarga și Cătălin Rotaru. Foarte emoționant e felul în care Stere Gulea încheie saga *Moromeții* cu un film de dragoste perfect calibrat pe schimbările politice și virajele ideologice din epocă. Twistul din cea de-a doua jumătate a documentarului *Cum să fiu mort dacă-s viu* al Ilincăi Călugăreanu este unul de zile mari, iar rigoarea regizorală brici din *Săptămâna mare* (Andrei Cohn) și *Trei kilometri până la capătul lumii* (Emanuel Pârvu) taie în carne vie. Dar cea mai plăcută surpriză din tot ZFR-ul este propunerea satisfăcătoare de WTF a lui George ve Ganæaard și Horia Cucută din *Clasat*, un *indie low-budget* asamblat ca un fals documentar de investigație, dar cu o intrigă atât de densă și sinuoasă încât nu poți să nu-ți imaginezi ce blockbuster ar fi putut ieși din povestea asta dacă băieții n-ar fi venit doar cu bani de-acasă.

Trei kilometri până la capătul lumii

Bătrânul burlac

TIFF și-a obișnuit spectatorii să nu îi fie teamă să meargă împotriva curentului. Anul acesta vor fi proiectate filmele scurte ale lui D.W. Griffith și Imperiul simțurilor, cu scene de sex nesimulat. Sunt aceste alegeri un statement?

Nu neapărat – e contraproductiv, dar și riscant să faci *statement*-uri, mai ales în vremurile polarizante pe care le trăim. Alegerile astea specifice au de a face cu *track record*-ul TIFF-ului: filme mute cu acompaniament live (chiar dacă în cazul scurtmetrajelor cu Griffith, coloana sonoră nu e în răspăr, ci apropiată de experiența de cinema din epoca în care au fost ele realizate) și un titlu-șoc și etern contestat cum e filmul lui Nagisa Ōshima, transgresiv cât Casa Poporului, în buna tradiție de agitator de spirite a festivalului.

Ediția din acest an aduce câteva seriale în vogă (Tovarășu', House of the Dragon). Cum se simte să integrezi pe marele ecran și conținutul serializat? A devenit deja o tradiție pentru festival. Nu cred că este deja o tradiție, e mai degrabă o stragemă de a ajunge la un alt

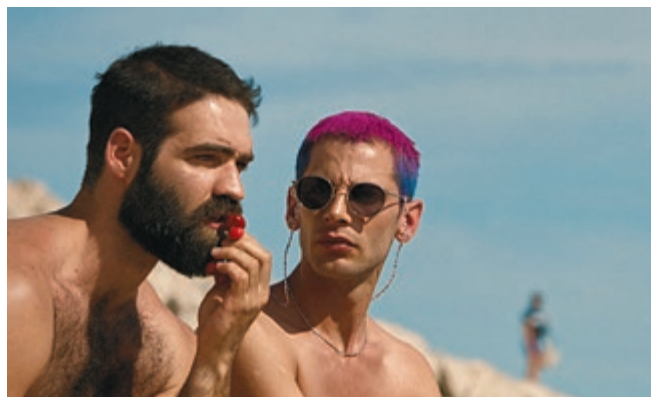
tip de public, devenit între timp captiv experienței de *streaming*. Secțiunile de seriale s-au infiltrat în multe festivaluri, dar e o sabie cu dublu tăiș pentru că fie incluși o experiență maraton de tip *binging* cu un întreg sezon, care riscă să fie sabotată de durata mamut (și de absența unui fotoliu confortabil și a unei telecomenzi), fie arăți unul-două episoade dintr-o serie potențial atractivă,

dar fără promisiunea unui deznodământ real – de unde și o frustrare la fel de reală. Plus că între timp au apărut festivaluri dedicate exclusiv serialelor, care nu amestecă lucrurile și așteptările publicului. Rămâne de văzut cum vor evolua lucrurile... deși ineditul unor seriale precum *1286* (din Kazahstan) sau *Blugi sovietici* (din Estonia), incluse de Laurențiu Paraschiv în secțiunea **Va Urma**

de la TIFF.23, n-are cum să nu fie atractiv în sine, chiar dacă suntem privați de final. În contrapartidă, experiența de vizionare integrală a

Vara cu Carmen

Lipsește forța, inovația, relevanța – chiar dacă unele filme funcționează în interiorul a ceea ce și-au propus, iar vizibilitatea internațională a fost mai mare decât în anii trecuți.

miniseriei *Tovarășu'* are toate datele unui potențial succes: e nu doar extrem de competent și captivant realizată, ci promite noi revelații pe un subiect despre care am putea crede că s-a spus totul.

În încheiere, voi repeta întrebarea personală de anul trecut: Care sunt filmele tale preferate din TIFF 23?

Într-o ordine aleatorie: *Bătrânul burlac*, filmul iranian din Competiție – tragedie de proporții shakespeariene (și nu vorbesc aici de durata mamut de 195 de minute, pe care zău dacă le simți), cu un final pulverizant; *Peste șapte mări și șapte țări* – un festin vizual de-o inventivitate rară, în care de piatră să fii și tot vei plânge masiv la soarta șobolanului; *Day Tripper* – un soi de *Shortcuts* făcut parcă de un Tati încrucișat cu Roy Andersson în China, delicios de absurd; documentarul-bombă *Zonă de conflict* – despre război din cel mai riscant unghi cu puțință: turismul; *Sub cerul liber* – un Arriaga de top; actrița Lubna Azabal – fenomenală în radicalul *Amal*; ucraineanul *Albinele cenușii* – teribil de nuanțat și curajos de amuzant pe subiectul minat al conflictului ruso-ucraian; thrillerul indian *Răpirea* – cu cele mai țepene urmăriri de mașini din memoria recentă; documentarul *Concurrentul* – generator maxim de furie la **TIFF.23**; *Vara cu Carmen* – cel mai sexy film din festival; *Încredere* (știu, am mai zis-o!); *Călugărul* – „cel mai perfect” final; și, *last but not least*, binomul format din amintitul *Scriitorul* și clasicul cult – și neverosimil de profetic - al lui Louis Malle din 1981, *Cina mea cu André*, probabil cel mai detonant film-conversație în doi făcut vreodată, esențial pentru a înțelege nebunia irecuperabilă a vremurilor de azi. ■

În ajun de fesTIFFal

Încerc, pe cât posibil, să ajung la TIFF cu o zi înainte să înceapă. Îmi place mult atmosfera asta de pregătire și nerăbdare festivalieră care se simte în oraș. Afișele sunt puse, Piața Unirii începe să arate a Unirii Open Air, Casa TIFF se umple încet cu fețe familiare și toată lumea răsfoiește programul. Am întreat și câțiva trecători despre Festival și puteți citi mai jos ce mi-au spus.

Ruxandra Predescu

„Eu nu știu Clujul fără TIFF. E, așa, ca un frate mai mare de la care înveți chestii despre viață, despre cum sunt sau cum gândesc alți oameni din lumea asta. Fiecare film sau eveniment te învață ceva dacă ai inima și mintea deschise. Merg la filme la TIFF de când sunt mică și o să merg, pe cât posibil, în fiecare an. Am deja câteva bilete luate.”, Lavinia, Office Manager, 26 de ani

„Eu sunt programator, așa că nu mi-aș pune chiar etichetă de mare cinefil, de-ăla care vede 20 de filme pe zi. Merg pe la concerte la Casa TIFF mai ales, că îmi place atmosfera, mai vezi oameni, mai vezi tipe. Bine, merg și la filme, mai ales în weekend sau seara, ce mai prind când termin munca. Noroc că lucrez prin centru. Și îmi place că se schimbă atmosfera în oraș, lumea e mai relaxată, parcă, mai animată, mai vioaie.”, Ovidiu, programator, 31 de ani

„Doamnă, apăi eu știu TIFF-ul ăsta de când era mic, așa, îmi aduc aminte câte ceva. A fost asta, italianca, Sophia Loren, a fost Alain Delon, numai oameni celebri! Dar eu nu prea merg mult la filme, la astea, îs mai mult pentru tineret acuma. Nu? Da' am fost, acum câțiva ani, la ceva aici, în Piața Unirii, cu niște oameni, ceva italian, parcă, mi-a plăcut tare. Dar e frumos, că vine lume multă, avem și noi treabă mai multă.”, Cristian, șofer de taxi, 57 de ani

FĂRĂ LIMITĂ

Utopia de beton

Apocalipsă

Timar Berti

Într-o lume în care omul e constrâns de mediu, obligat să lupte pentru supraviețuire, vor apărea mereu conflicte care de multe ori atrag mari tragedii. *Utopia de beton* (*Concrete Utopia*) vine ca o critică a societății, a faptului că de multe ori nu suntem în stare să luăm decizii bune în situații de criză.

Majoritatea scenelor sunt filmate cu lumină redusă, provenind fie de la o lumânare, fie de la o lampă pe gaz sau un led alimentat de baterii, fapt care oferă o credibilitate în plus, o tușă personală și un sentiment neliniștitor, magistral pus pe ecran.

Regizorul Tae-hwa Eom se joacă cu simbolurile și însemnătatea lor, iar un exemplu notabil este biserica, care în viața multora poate reprezenta speranță și un nou început. Însă aici vine într-o formă neașteptată. Iar copacul, ca simbol al vieții, creșterii și puterii în picturile și caligrafiile coreene, sugerează aici și un stâlp al societății. Filmul e plin de astfel de metafore și amintește de *Parasite*: suspansul creat, felul de a spune povestea, tipul societății, toate sunt mărci ale cinematografeii sud-coreene, tot mai urmărită în ultimii ani.

O Coreea de Sud post-apocaliptică, lovită de cutremur, unde singurul adăpost este ultimul bloc rămas în picioare.

Premiat la Grand Bell Awards 2023 (echivalentul Oscarurilor sud-coreene) la patru categorii – Cel mai bun film, Cea mai bună scenografie, Cea mai bună actriță în rol secundar și Cel mai bun actor –, *Utopia de beton* devine astfel un bun exemplu pentru ce să nu facem ca societate: să nu ne fie frică să punem întrebări și să recurgem la schimbări când acestea sunt necesare. Nu sistemele sunt rigide, ci noi.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 21:45 / IULIUS PARC OPEN AIR
LUNI, 17 IUNIE, ORA 20:00 / DACIA MĂNĂȘTUR CINEMA

GAME ON

Touché

Ori scrimă, ori nimic

Maria Măruță

Chiar și în drum spre propria nuntă, Nathalie Moellhausen și tatăl ei numai despre scrimă puteau vorbi. În documentarul Martinei Moor *Touché*, scrima devine limbajul iubirii între tată și fiică și un motiv de luptă și afirmare pentru Nathalie. Documentarul o urmărește pe campioana la scrimă cu sabia timp de zece ani, din 2012 până la Olimpiada de la Tokyo, în 2021. În timp ce alții avansează și ea rămâne pe același loc în clasament,

E înaltă, deșteaptă, frumoasă, misterioasă, dansează, studiază filosofia la Sorbona și vorbește fluent patru limbi străine, dar lumea ei se învâрте exclusiv în jurul scrimei.

când nu mai vede lumina de la capătul tunelului după înfrângeri repetate, când își pierde încrederea în antrenor și chiar și când se rupe de așteptările tatălui ei, Nathalie ni se înfățișează ca o atletă de o umanitate în care ne recunoaștem pe noi înșine, și nu ca o campioană intangibilă și îndepărtată de trăiri cotidiene. Chircită pe scaunul de la birou și mai apoi în vană, o auzim de două ori, la distanță de câțiva ani, plângând că ea nu mai are o carieră în scrimă; și tot de atâtea ori o vedem cum se reîntoarce, pentru că nu

se poate desprinde de ceea ce știe să facă cel mai bine. „Cei ce reușesc sunt doar aceia cărora le vine în mod natural și firesc să creadă în ceea ce fac”, îi explică tatăl. Adâncită în blocaje mintale, în mici suferințe și inevitabilele gânduri de a se compara cu toți atleții din jurul ei, Nathalie îi ia mult timp până ajunge să „creadă în mod firesc” în

ea însăși. Exact cum sabia sa atinge cu mișcări precise și rapide adversara, tot așa *Touché* reușește să atingă, cu câteva momente marcante din cariera lui Moellhausen, profunzimea vieții de atlet profesionist.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 20:45 / CERCUL MILITAR
DUMINICĂ, 16 IUNIE, ORA 12:00 / CINEMA ARTA CLUJ

BT Pay

OPERA
„N-AM
BT PAY. ÎTI
DAU CASH PE
BILETE?”

**NU MAI BINE
DESCARCI
BT PAY?**

10 pentru FILM la TIFF, 2024

Oana Jipa. Dialog de road trip

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în cadrul TIFF, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul 10 pentru FILM la TIFF își propune să promoveze figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinema.

Interviuri de Iris Kovacs

Cei 10 selecți pentru ediția a 13-a a programului sunt: Iasmina Crețoi, Silvana Negruțiu, Ana Bianca Popescu și Liviu Romanescu (București), Oana Jipa și Zoltán Deák (Sfântu Gheorghe), Radu Fărcane (Cluj), Silvia Luca (Botoșani), Ecaterina Lupu (Constanța), Balázs Varga (Târgu Mureș).

Oana Jipa (25 ani) a absolvit actoria la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică «I.L. Caragiale» București și este angajată a Teatrului «Andrei Mureșanu» din Sf. Gheorghe. Regizoarea Irisz Kovacs spune despre ea: «pe lângă instinct, sensibilitate și har, mă impresionează forța și dorința ei de a munci la un rol. Zi de zi, pas cu pas, mereu înarmată cu propuneri și disponibilitate, construiește partituri complexe cu umor și inteligență». Tot ea i-a pus câteva întrebări:

Când lucram împreună, mereu eram curioasă de culisele procesului tău, care pare deja să fie un sistem. Mereu te văd citind, ești la curent cu filmele recente și ai referințe din pop culture nișate care simt că transpar în munca ta. Cum te raportezi la materialele pe care le consumi?

La început era strict o chestie intelectuală, citeam chestii, îmi notam, mă înconjuram de acele referințe de care zici tu - adică ascultam o anume muzică, citeam o anume carte, dar la un moment dat am zis că documentarea asta merge și

Credit foto: Sabina Costinel

Prima oară când am venit în Cluj a fost pentru TIFF, când eram clasa a 11-a sau a 12-a.

fizic, și am început să fac fel de fel de exerciții de mișcare, tipuri de mers, experimente senzoriale care îmi creau cu siguranță un vocabular de senzații în corp care contribuiau la ce aveam de făcut.

Exercițiul de imaginație: sunt un producător de teatru cu buget infinit și

vreau să îți împlinesc o fantezie profesională. Poți juca orice, oricum. În ce direcție ai vrea să mergi?

Mi se par foarte mișto (și dependente de buget) spectacolele hibrid teatru-film cum era *Hamlet*-ul de la Maxim Gorki Theater sau spectacolul lui Milo Rau, *Familie* și astea sunt două spectacole care și tematic m-au sedus. Total random: mi-ar plăcea un spectacol după *Twin Peaks* în care, la modul ideal, eu o joc pe Audrey Horne.

Ce sperii de la experiența TIFF? Ce relație ai cu festivalul?

Mă bucur să am parte de această introducere în lumea filmului pentru că, din poziția mea, pare o industrie în care se ajunge foarte greu și în care trebuie să fii foarte bun și foarte profesionist - ca și în teatru, dar pare că în film sunt și mai puține producții, deci mai puține șanse. Îmi doresc foarte mult să fac cândva și film, dar nu știu dacă va putea măcar concura cu prima mare iubire care este teatrul și despre care aș putea vorbi (mai ales cu tine) la infinit. Așa că vin la acest program cu inima deschisă, dar așa cum eu trebuie să cuceresc filmul, și el trebuie să mă cucerească, că altfel fug la blackboxul meu în care mă simt atât, atât de bine.

Lăsând gluma, pentru mine TIFF-ul e un eveniment foarte special pentru că m-am tot nimerit vara în Cluj în timpul festivalului întocmai pentru filme și prieteni, era o practică bine cunoscută în studentie să mergi vara la TIFF și să stai pe la colegi sau amici din Cluj și să faceți cumva să intrați la filme pe gratis și la petreceri și protocoale (oare avem voie să zicem așa???) ■

Scanați QR Code-ul pentru interviul integral cu Oana Jipa pe site-ul LiterNet

FULL MOON

Arcadia

Not your typical ghost story

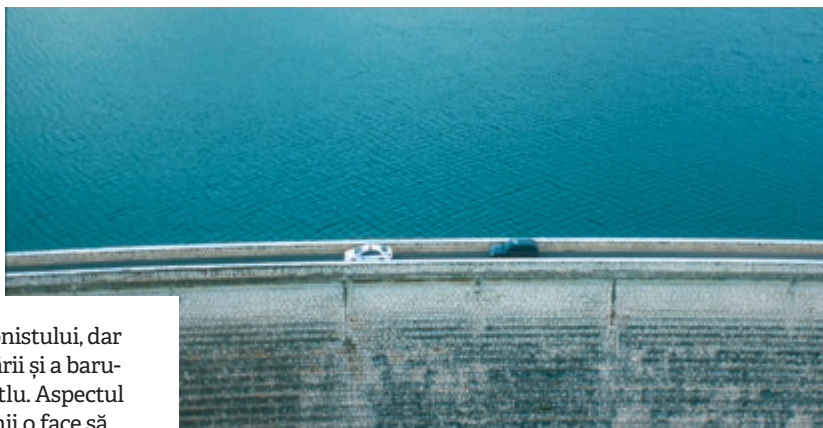
Oana Balaci

Grecii sunt creativi, nu există dubiu. Cu o premieră mondială în cadrul Berlinalei, al doilea film de lungmetraj al regizorului Yorgos Zois dezvăluie drama unui doctor pensionat și a soției sale neurolog. Premisa este la fel de inventivă ca cea din *The Lobster* sau mult mai recentul *Poor Things*, amândouă semnate de multipremiatul Yorgos Lanthimos.

Misterul din *Arcadia* se face resimțit încă de la început, încurajând publicul să se implice activ în dezlegarea lui. Nuanțele predominante de albastru ale peliculei reflectă

tristețea protagonistului, dar și solitudinea mării și a barului-refugiu din titlu. Aspectul vintage al imaginii o face să semene cu o amintire, iar muzica este când instrumentală și apăsătoare, prevestind o concluzie tragică, când a capella, pe post de manifest.

Viața de apoi imaginată de greci este deopotrivă dulce și amară. Pe timpul nopții este condusă de sexualitate și erotic, iar ziua e o temniță pentru sărmanele suflete rămase la limita dintre cer și pământ. Astfel, numele simbolic al filmului și al localului nu este întâm-

Cum ar fi dacă noi, viii, am bătui de fapt morții, iar pantofii lor ar fi conexiunea între planul celest și cel terestru? Le-am da papucii.

plător. *Arcadia* este oaza lor de liniște și pace, locul în care pot să evadeze.

Însă nu doar fantomele au nevoie de evadare. Morții și viii fac cu rândul în funcție de lumina soarelui. *Arcadia* vorbește despre pierdere și iubire, despre greșeli și regrete, dar în special despre

nevoia de eliberare. Toți vrem să fugim, să scăpăm de ceva anume. Iar pantofii au o importanță majoră în această captivitate. Odată ce renunțăm la ei, suntem liberi.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 22:30 / CINEMA VICTORIA
LUNI, 24 IUNIE ORA 22:00 / CINEMA ARTA CLUJ

REC
00:12:04 | 45:00

REFACEM SCENA
VINULUI SPUMANT
ROMÂNESC!

4K | 3840 x 2160
30FPS | 70Mbps

Casa de Vinuri
PRODUCTION Cotnari

2 ROLL 1 SCENE 3 SHOTS

MILLESIME
COTNARI

DIRECTOR CAMERA

grasă de cotnari 2017

-0,7EV
ISO 100 1/80 F4.0

-01:30

3X3

Răul nu există

Natură vs. corporație

Laurențiu Paraschiv

La suprafață, *Răul nu există* (*Evil Does Not Exist*), recom-pensat cu Marele Premiu al Juriului la Veneția, e un thriller ecologic *slow-burn* care funcționează mai întâi în raport cu titlul său, și apoi împotriva lui. În cadre statice lungi, care aduc aminte de *Jeanne Dielman*, suntem introduși locuitorilor din Mizubiki, un mic sat japonez de pe marginea unui râu de munte, și rutinelor acestora: spargerea lemnului, colectarea apei de râu, prepararea tăișurilor udon. E o comunitate în care oamenii trăiesc în comuniune cu natura și se ajută reciproc, o comunitate imună la viața agitată din Tokyoul apropiat, al cărei calm nu pare să poată

fi tulburat de nimic. Asta cel puțin până când o companie de entertainment nevoită să dea bine în fața acționarilor decide să construiască un *glamping* (un termen *fancy*

Cum urmezi un film românesc, complex ca premiul cu Oscar Condu-mi mașina dacă ești Ryūsuke Hamaguchi? Cu unul simplu (a nu se citi simplist) și eficient, dar încă și mai radical din punct de vedere al formei, evident.

pentru *glamorous camping*) chiar în satul lor, ignorând prețul pe care locuitorii l-ar avea de plătit pentru profitul corporatist. Sătenii se opun: nu numai că râul pe care își bazează existența ar urma să fie poluat de fosa septică

plasată în amonte, dar dată fiind ariditatea zonei, există riscul incendiilor care să ardă tot locul din temelii, cum de altfel s-a mai întâmplat înainte. Tranchilitatea imuabilă ajunge astfel să fie spartă de numeroase mici rele aparent minore (adunări generale care sunt clar doar de fațadă, clipuri de prezentare pe care și Waystar Royco ar fi geloși, întâlniri pe Zoom despre bugete și moduri de a-i con-

vinge pe săteni să accepte proiectul care va înainta oricum, discuții cu două tăișuri despre aplicații de *dating*), dar cu un efect visceral: o poluare lentă a modului de viață subordonat naturii de până atunci.

O alegorie despre cum răul lucrează pe căi ascunse, *Răul nu există* e traversat de un mister intoxicant care nu are cum să nu-ți intre pe sub piele, măcar suficient cât să te deruteze cu finalul său ambiguu, extrem: întrebările sunt multe, iar răspunsurile nu sunt dintre cele mai ușoare—atunci când există. Stilul e rece, aproape clinic în precizia sa, dar mereu surprinzător, fie că vorbim de cadrele subiective ale carcaselor de animale din pădure sau de tăieturile bruște de montaj. Arborându-l, Hamaguchi demonstrează încă o dată că e unul dintre cei mai interesați regizori contemporani, iar acest ultim film al său, că nu e nevoie să îți tipi pentru a lăsa o impresie puternică (aviz directorilor executivi).

VINERI, 14 Iunie, 20:45 / CINEMA FLORIN PIERSIC
LUNI, 17 Iunie, 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI

Zile perfecte

Frumusețea banalității

Ion Indolean

Privind ecranul, poate ne gândim că, uite, unora nu le trebuie foarte mult să fie fericiți și împăcați. Ideea de la care pleacă regizorul Wim Wenders se leagă tocmai de faptul că fiecare zi din viața noastră poate fi perfectă dacă vedem micile bucurii care ne înconjoară. De ce spun asta? Pentru că protagonistul poveștii ar putea fi văzut ca un *simplic* curățător de toalete publice din Tokyo. Am folosit *simplic* în mod ironic-suges-

tiv-evocativ, pentru a sublinia că de multe ori suntem tentați să etichetăm la repezeală oamenii din jurul nostru, fără să le acordăm timp și să îi înțelegem mai bine. Pentru că, de fapt, *simplic* nu este chiar deloc termenul care îl definește pe personajul principal, Hirayama – pentru rolul său, actorul Kōji Yakusho a fost recompensat cu Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină la Cannes 2023.

Wenders reușește să transforme viața unui personaj aparent simplu și banal într-o poveste la care ajungem să ne uităm cu sufletul la gură, fascinați de felul deloc pretențios în care își trăiește micile bucurii.

El este pasionat de muzică și literatură, iar *Zile perfecte* (*Perfect Days*) construiește un studiu de personaj așa cum Wenders a făcut-o de multe ori, iar acum îmi vine în minte *Lisbon Story*, în sensul în care și acolo puteam vedea de fapt viața și specificul unui oraș prin ochii și acțiunile unui personaj.

Ce mi se pare extraordinar la regizorul german e felul în care reușește mereu să își privească empatic per-

sonajele. Și cum ne lasă pe noi să ne imaginăm cine sunt, ce gândesc, pe măsură ce ne mai oferă câte o informație despre ele: fără grabă și cu multă iubire pentru umanitate.

VINERI, 14 IUNIE

ORA 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI

DUMINICĂ, 16 IUNIE

ORA 12:30 / IULIUS PARK OPEN AIR

LUNI, 17 IUNIE

ORA 14:00 / CINEMA FLORIN

PIERSIC

VINERI, 21 IUNIE

ORA 18:00 / CINEMA DACIA

MĂNĂȘTUR

 REGINA MARIA
iubeste TIFF!

Ochii ageri
recunosc
filmele bune

Cinefilii văd lumea
#CuAlțiOchi

Credît foto: Fred

INIMA FESTIVALULUI: O INSTALAȚIE CARE PULSEAZĂ ÎN RITMUL CLUJULUI

În inima Clujului, unde pulsul orașului bate mai tare, se află temporar o nouă instalație conceptuală: Inima Festivalului. Inspirată de creația semnată de Anca Boeriu (artist, profesor și manager cultural) și Andreea Sandu (curator, manager cultural, fondator NAC/Galateca), această reconfigurare transformă instalația originală Inima Orașului într-un simbol emblematic al TIFF-ului. Realizată din papier-mâché din hârtie reciclată, inima bate cu un ritm constant, evocând conexiunea vibrantă dintre festival, oraș și oamenii săi.

SUPERNOVA

Nedoriții. Blocul 5 nu se predă

Probleme comunitare

Crăița Nanu

Suntem în orașelul fictiv Grand Bosquet, al cărui primar moare brusc și extrem de public. Soluția de compromis este un pediatru habarnist pe post de interimar, francez pur-sânge și teribil de alb în comparație cu restul locuitorilor.

Povestea este însă centrată pe un imens bloc de locuințe sociale ce se dorește demolat. Acolo trăiește Haby, o tânără care lucrează la primărie, la arhivă, și încearcă să-și folosească poziția pentru a îndrepta niște nereguli. Pusă în fața unui sistem care

îngreunează orice și a unui primar interimar care nu înțelege lumea pe care ar trebui să o organizeze, Haby decide să candideze și ea la primărie. Ca vocea poporului din care face parte, ca om care cunoaște în mod direct problemele și poate găsi soluții cu susținerea celor direct vizați. Utopia asta se transformă rapid în tragedie iar situația degenerază pe mai multe planuri.

Nedoriții este un adevărat tur de forță ce trece din dramă socială, în absurd birocratic, în abuz de putere, în imensă tragedie, totul cu un ritm amețitor și o uluitoare

atenție la detalii. Totul culminează într-un final ce satisface nevoia primară de răzbunare și în același timp întrebă la ce servește ea. Răspunsul se lasă așteptat.

Filmele lui Ladj Ly luptă pentru comunitățile în care acesta a trăit. E un cinema strident și fără limite, ce înaintează acuza la adresa neregulilor sistemice din Franța cu același aplomb cu

care primarul interimar din film folosește jandarmeria pentru a-și împiedica adversara să câștige voturi.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 20:30 /

CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

SĂMBĂTĂ, 15 IUNIE, ORA 19:30 /

CINEMA MĂRĂȘTI

LUNI, 17 IUNIE, ORA 21:45 / IULIUS

PARC OPEN AIR

SĂMBĂTĂ, 22 IUNIE, ORA

21:00 / CASA DE CULTURĂ

A STUDENȚILOR

Regizorul Ladj Ly revine cu al doilea film furios despre Franța celor nevăzuți și nerespectați de societate.

INSTITUT
FRANÇAIS

Roumanie

1924
2024

Centenar

Filmele franceze de la TIFF sunt prezentate cu sprijinul Institutului Francez din România

TIFF Chișinău

Festivalul românesc

se întoarce dincolo de Prut

de Șerban Mark Pop

Dacă spunem că avem aceeași cultură, ar trebui ca produsele din România să ajungă în Republică, la fel cum cele din Republică ajung în România. Aceste lucruri nu pot decât să ne aducă mai aproape.

Adrian Dupu, Secretarul de Stat al Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova, vorbește despre dorința publicului din Republică pentru produse culturale românești și pașii luați pentru a construi un pod între cele două culturi.

Cum ați decis să deveniți principalul finanțator al TIFF Chișinău (28 – 30 iunie 2024)? Ce v-a atras la acest proiect?

Cunoaștem cu toții TIFF-ul. Am avut o discuție cu dl. Tudor Giurgiu și l-am încurajat să depună acest proiect în

perioada noastră de finanțare a departamentului. Organizăm la început de an o sesiune unde se depun proiecte pentru finanțare. L-am încurajat pe dl. Giurgiu să folosească acest moment, pentru că ne-am dorit foarte mult să avem proiecte de calitate și să aducem TIFF-ul înapoi la Chișinău. De când conduc eu departamentul, am încercat mereu să aducem produse culturale consacrate și cunoscute din România. Ne dorim să exportăm ce e mai bun din România și ne dorim ca cei din stânga Prutului să se bucure și ei de aceste experiențe.

Cum vedeți impactul acestui festival asupra culturii și cinematografului din Republica Moldova?

Contează foarte mult și promovarea pentru ca oamenii să audă de eveniment. Deja există o mare bucurie, lumea se bucură de faptul că TIFF revine la Chișinău după o lungă perioadă de timp. Lumea așteaptă, eu cred că va fi unul dintre cele mai așteptate de anul acesta. Se va vorbi multă vreme după despre acest lucru.

Care este mesajul dvs. pentru cinefilii și participanții la TIFF Chișinău 2024?

Au ocazia să participe la ei acasă la un festival de talie internațională. Guvernul României a făcut posibil acest lucru fiindcă vrea ca cetățenii din stânga Prutului să se bucure de ce e mai bun din România. Vrem ca produsele de calitate ale culturii din România recunoscute la nivel internațional să ajungă și la Chișinău. Le-aș spune să pro-

TIFF Chișinău

(28 – 30 iunie)

Unde: ArtCor (în aer liber), Cineplex Loteanu și Cinema Odeon

Peste 30 de filme:

lungmetraje și scurtmetraje

Cine-concert special:

cu muzică live

Invitați: Stere Gulea, Tudor Giurgiu, Cătălin Saizescu, Iulian Postelnicu, Rodica Lazăr, Alex Călin etc.

Printre filmele din program se numără:

Libertate

(r. Tudor Giurgiu, 2023)
o producție despre
Revoluția Română

Nasty

(r. Tudor Giurgiu, Cristian Pascariu, Tudor D. Popescu, 2024)
despre viața și cariera lui
Ilie Năstase

Tati Part Time

(r. Letiția Roșculeț)
o super comedie despre parenting

Moromeții 3

(r. Stere Gulea)
ultima parte a îndrăgitei trilologii

fitate de festival și de intrarea gratuită la toate proiecțiile.

Cum se integrează TIFF Chișinău în strategia culturală mai largă a României în ce privește Republica Moldova?

Cum spuneam, aducând acest proiect în Republica Moldova, la fel cum am adus și Astra, și Bookfest, încercăm să unim scena culturală dintre cele două țări.

Ce măsuri ați luat pentru a asigura accesul larg al publicului la proiecțiile și evenimentele TIFF Chișinău?

În primul rând, intrarea liberă, care este asigurată la orice proiect finanțat de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova. Am încercat să-l promovăm cât mai mult, să știe oamenii de acest eveniment, să participe în număr cât mai mare. Din experiențele anterioare, știm că oamenii sunt foarte dornici pentru acest tip de evenimente. Cred că prezența va fi una pe măsură. ■

LARGER THAN LIFE

Călugărul

Decizii

Ion Indolean

Cine spune că nordicii nu au fantezie sau că sunt maniaci cu respectarea convențiilor? Jan Erik Hansen cu siguranță nu ar fi de acord cu așa ceva. Fost doctor în Copenhaga, a decis să plece în Sri Lanka, să o ia pe calea budismului și să își spună bhikkhu Samahita Thera. O acțiune radicală, așa cum i-a fost caracterizată întreaga viață. Fost cercetător de excepție în domeniul vaccinului anti-HIV, Jan a mers acolo unde l-a (a)tras ața, pe culmile munților acestei țări asiatice insulare. Mereu m-am întrebat, cum e să ai puterea de a lăsa totul în urmă și să începi o viață

Jan a lăsat o carieră de medic ilustru în Danemarca și s-a refugiat pe culmile muntoase din Sri Lanka, pentru a-și urma chemarea și menirea de maestru călugăr budist.

nouă, într-un loc unde nu te știe nimeni? Ce te mână să faci asta și cum se simte?

După o întâlnire scurtă cu documentariștii veniți să vadă *minunea*, pauză totală. Ei nu mai dau de el și află după patru ani un

adevăr crunt. Ceea ce începe ca un film despre revelație, iluminare și cunoaștere se transformă într-o investigație existențială și o dramă de familie emoționantă despre control, sănătate mintală și reconciliere. Realizat din

materiale video lăsate acolo în (și ca o) urmă, *Călugărul (The Monk)* îi reconstruiește parcursul și încearcă să îi înțeleagă personalitatea. Sunt imagini care vorbesc despre ceva mai mult decât o viață: natură, oameni ai lo-

cului și, surpriză, stream-uri pe YouTube, unde bhikkhu își predică învățăturile religioase. O viață încapsulată în aceste momente care vorbesc despre umanitate, căutări personale și dorința de a (ne) găsi un rost suprem.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 12:30 / CINEMA VICTORIA
DUMINICĂ, 23 IUNIE, ORA 21:30 / MUZEUL DE ARTĂ

TIFF LOUNGE

PIAȚA UNIRII

TIFF.23
INTRARE LIBERĂ

Sâmbătă, 15 iunie

- 12:00 **Atelier Manga** cu Anca Toma | NoctisArt
Materiale de creație oferite de ProfiArt
- 13:00 **Atelier Ikebana** cu Andreea Georgescu
- 14:30 **Atelier Origami** cu Alexandra Baranyi
- 15:30 **Conversație despre Manga**

Duminică, 16 iunie

- 11:00 **Atelier Origami** cu Alexandra Baranyi
- 12:00 Demonstrație **Ceremonia Ceaiului** cu Luciana Duma. Cu sprijinul Demmers Teehouse
- 13:00 **Atelier Ikebana** cu Andreea Georgescu
- 14:30 **Atelier Manga** cu Anca Toma | NoctisArt
Materiale de creație oferite de ProfiArt
- 15:30 **Bookclub** cu Dan Byron
- 17:00 **InspiraTIFF** cu Jojo T. Gibbs

Luni, 17 iunie

- 17:00 **TIFF Talks - Impactul social media asupra emoțiilor noastre**
Dezbateră pornind de la filmul *Nu simt nimic*
Invitați: Raisa Beicu, Andreea Ikeda, Andrada Lupșe

Marti, 18 iunie

- 16:00 **InspiraTIFF** cu Mihai Chirilov, Director Artistic TIFF

Accesul la atelierelor din Focus Japonia este gratuit și se face prin înscriere prealabilă pe tiff.ro

Sesiunile TIFF Talks sunt prezentate de

SUPERNOVA

Stăpânul

Fiori reci

Ion Indolean

La micul atelier auto pe care îl deține Vanya Menshov (Artyom Bystrov), controalele se țin lanț, iar mita crește constant. Sistemul nu are ceva fix cu el, dar așa funcționează: ca să supra-viețuiască, fiecare angajat al statului trebuie să jupoaie pe cineva.

Secvența cu care începe filmul setează agitația care îl așteaptă pe protagonist: conduce pe autostradă când în fața lui o mașină e implicată într-un accident și se dă peste cap. Fără să clipească, se aruncă să îl salveze pe șofer, blocat în autoturismul care începe să ardă. În extremis, reușește să îl scoată din flăcări. Aici

Într-o țară hiper coruptă, există două variante: ori ești sărac și fraier, ori ești bogat și învârtit. Sistemul funcționează pe orice altceva decât onorabilitate și competență. Vanya nu vrea să accepte asta și se luptă cu morile de vânt.

începe salvarea și condamnarea lui Ivan, pentru că omul salvat, Dima Rodin (ce rol face Oleg Fomin!)

este cel mai puternic om din regiune, agent al serviciilor, cel care poate facilita orice, oricui.

Parcursul regizorului Yuriy Bykov este impresionant. Într-un stat unde constatari cad de la etaj, el își produce independent aceste povești donquijotești, riscând, crescând de fiecare dată miza. *Stăpânul* (*The Owner*) țintește mai sus decât polițiștii corupți (*Maiorul*), funcționarii locali (*Nebunul*) sau magnații care privatizează tot ce le iese în cale (*Fabrica*).

Profund viscerală și inconfortabilă, povestea care se dezvăluie de aici încolo poate fi privită atât pentru indiciile și semnele realității rusești, cât și ca o alegorie despre natura odioasă a omului ajuns la putere. *Stăpânul* este cel care, aici, deține totul: bani, resurse, autoritate și (cel mai înfrător) oameni!

VINERI, 14 Iunie, ORA 15:00 / CINEMA VICTORIA
SĂMBĂTĂ, 22 Iunie, ORA 18:30 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

Tu decizi Premiul Publicului!

Votează filmele preferate și poți câștiga premiile zilnice oferite de partenerii festivalului.

Votează
în TIFF
OFFICIAL APP

Suștinut de

Partener
technologic

ARMANI
beauty

GEROVITAL

URSUS

LUNĂ PLINĂ

În bătaia răului

Contagiunea groazei

Mircea Laslo

Regizorul și scenaristul Demián Rugna reușește să revitalizeze două mari clișee ale cinematografului horror: posesiunea demonică și scenariile cu zombi. În Argentina rurală, o comunitate este cutremurată de apariția unui „posedat”. Fără să se grăbească, ridicând suspansul la cote alarmante, scenariul prezintă o poveste mai complexă decât pare la prima vedere, cu implicații vaste și îngrijorătoare: „posedații” sunt un fenomen apocaliptic, răspândit în întreaga lume

Cu visceralitatea unui film cu zombi și vertijul existențial al unui film cu posedată, acest horror argentinian atacă pe toate fronturile.

din film, la care oamenii s-au adaptat, descoperind reguli de protecție. Nerespectarea acestora face ca prezența „posedaților” să „infecteze” realitatea, ducând la scene realmente șocante, în felul acela după care tânjesc toți fanii filmelor horror.

Împletind momente de *body horror* excelente la nivelul efectelor speciale practice, cu actorie credibilă, tensionată, în scene în care îndoiala, simțul responsabilității, neputința și necunoașterea se amestecă în adevărate bombe emoționale, acest film reușește magistral să dozeze

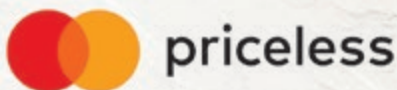

suspansul și groaza. Ezequiel Rodríguez este Pedro – un *ranchero* disperat, încercând să-și salveze familia de influența „putregaiului” demonic. Întreaga distribuție, cu el în frunte, reușește de cele mai multe ori să meargă pe linia foarte subțire a verosimilității, ceea ce nu e puțin

lucru într-un horror. Iar dacă vă place motivul „copilului demonic”, acest film este un adevărat ospăț. Recomandat mai ales fanilor *28 Days Later* și *Hellhole*.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 19:30 / CINEMA ARTA CLUJ
VINERI, 21 IUNIE, ORA 14:45 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA

Un singur loc,
o multitudine de posibilități:

Intră pe priceless.com

Bucură-te împreună cu cei dragi de experiențe și oferte în România și străinătate. Exclusiv pentru deținătorii de carduri Mastercard.

Actori, regizori consacrați și vedete: invitații speciali la TIFF.23

Cristi Puiu, Nae Caranfil, Catrinel Dumitrescu, Ilie Năstase, Toma Cuzin și Paul Negoescu sunt doar câteva dintre numele sonore care vor fi prezente anul acesta la TIFF.

Jojo T. Gibbs, una dintre cele mai promițătoare actrițe emergente, este invitată specială la această ediție și va participa și la Gala de Deschidere a festivalului, la proiecția filmului în care joacă, *Dogman* (r. Luc Besson). ■

Unul dintre cei mai importanți cineaști italieni contemporani, **Daniele Luchetti** va fi omagiat la TIFF.23 în cadrul secțiunii 3x3. Acesta va fi prezent la proiecția filmului *Încredere (Trust)* sâmbătă, 15 iunie, la Casa de Cultură a Studenților, unde va primi Premiul Special pentru Contribuția adusă la Cinematografia Mondială. ■

Sibel Kekilli, actrița din serialul fenomen *Game of Thrones*, va veni la TIFF în calitate de membră a juriului și va desemna alături de colegii săi premiile Competiției Oficiale.

Tot în calitate de membru al juriului Competiției Oficiale este invitat și **Konstantinos Kontovrakis**, unul dintre cei mai importanți producători de film europeni, cunoscut pentru titluri ca *Triunghiul tristeții* sau *Cum să faci sex*. ■

Deja un obișnuit al TIFF, regizorul **Hafsteinn Gunnar Sigurðsson** revine pentru a patra oară în Cluj-Napoca, de data asta ca parte din juriu. Primul său film în limba engleză, *Confort nordic*, a deschis ediția de anul trecut a festivalului. ■

Din juriul Competiției Oficiale mai fac parte și regizorul român **Paul Negoescu** și **Markéta Šantrochová**, președinta European Film Promotion. ■

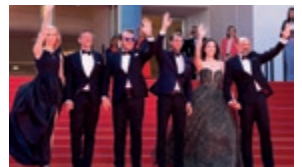

În juriul competiției What's Up, Doc? îi regăsim pe monteuză și regizoarea **Dana Bunescu**, producătoarea bulgară **Mira Staleva**, și criticul de film italian **Giuseppe Gariazzo**. ■

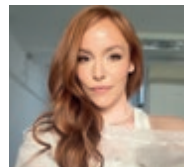

Catrinel Dumitrescu este un nume de referință pentru cinematografia și teatrul românesc. Aceasta va primi Premiul de excelență la Gala de Închidere a TIFF.23 și va participa și la o proiecție specială a filmului *Căsătorie cu repetiție* (r. Virgil Calotescu), sâmbătă, pe 22 iunie. ■

Pe actorul **Bogdan Dumitrache** vei avea ocazia să îl întâlnești la sesiunile de Q&A. De altfel, întreaga echipă a filmului *Trei kilometri până la capătul lumii* (r. Emanuel Pârvu), premiat la Cannes, va fi prezentă la premiara națională a acestuia din Piața Unirii, joi, 20 iunie. ■

Marele regizor **Stere Gulea** și actorii **Horațiu Mălăele**, **Olimpia Melinte**, **Alex Călin**, **Dorina Chiriac** și **Mara Bugarin** vor fi prezenți la premiera mondială a mult-așteptatului film *Moromeții 3*, care va avea loc vineri, 21 iunie, în Piața Unirii. ■

Ilie Năstase va fi alături de public la proiecția filmului *NASTY* (r. Tudor Giurgiu, Cristian Pascariu, Tudor D. Popescu) din Piața Unirii, duminică, 16 iunie. ■

Legendara artistă **Marina Voica** revine la TIFF, de data aceasta în calitate de protagonistă a filmului *Fluturi de noapte* (r. Andrei Răuțu), selectat în Zilele Filmului Românesc. ■

FĂRĂ LIMITĂ

Lupul de stepă

Răul necesar

Claudia Negrea

Tamara (Anna Starchenko)

Își caută fiul dispărut într-o zonă de conflict al cărui scop și declanșator rămân necunoscute. Intersecția dintre eroină și un fost detectiv pare a fi de bun augur, însă caracterele celor doi pun la încercare răbdarea fiecăruia și, prin urmare, șansele de a-și atinge scopurile. Adoptând structura unui western, regizorul kazah Yerzhanov construiește o intrigă tulburătoare, însă nuanțată de momente tragi-comice care pun într-o lumină mai digerabilă absurdul și futilitatea războiului. *Lupul de stepă* (*Steppenwolf*) este un film

Improbabila relație dintre două personaje aparent diametral opuse dezvăluie ambiguitatea valorilor morale, efectele traumelor și nevoia de a face bine într-o lume conflictuală în care totul pare pierdut.

care vorbește despre nevoia binelui și a speranței într-o perioadă în care deznădejdea

și disperarea par să planeze asupra universului personajelor. Violența generează, la

rândul ei, violență, iar acest road movie plasează binele și răul sub semnul confuziei. Războiul, traumele și dorința de răzbunare devin surse, dar și consecințe ale ambiguității morale caracteristice unor anti-eroi. Relația dintre mama disperată să își găsească fiul și bărbatul care caută să se răzbune pe nedreptățile trecutului este imprevizibilă și tensionată, accentuată de impedimentele comunicării dintre cei doi – impedimente care sunt, la rândul lor, generate de evenimente traumatiche din trecutul fiecăruia. Fără a fi discursivă, povestea chestionează, în cele din urmă, nevoia de a vedea binele în oameni, chiar și atunci când forțele antagonice par să acapareze întregul univers al eroului.

**VINERI, 14 Iunie, ORA 16:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
DUMINICĂ, 23 Iunie, ORA 19:45 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA**

TIFF. 23

Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 14–24.06.2024

Duminică, 16 iunie
21:30

**WEEKEND
LA CASTEL**
CASTELUL BĂNFFY
BONȚIDA

EROTIC, ȘOCANT, REVOLUȚIONAR:
O POVESTE DESPRE DRAGOSTE ȘI OBSEȘIE

IMPERIUL SIMȚURILOR

In The Realm of Senses
Nagisa Ōshima
Franța, Japonia | 1976

Film
nerecomandat
minorilor

Ryūsuke Hamaguchi

Un maestru al enigmelor

O retrospectivă dedicată regizorului japonez care a câștigat Oscarul pentru Cel mai bun film internațional în 2022, pentru *Condu-mi mașina*.

Oana Balaci

Ca parte a secțiunii 3x3 și în cadrul Focus Japan, la TIFF.23 vor fi proiectate trei filme de referință ale multipremiatului regizor-scenarist Ryūsuke Hamaguchi. Stilul lui se distinge prin modul în care plasează camera ca un martor impasibil la acțiunea desfășurată în fața sa, fapt care determină spectatorii să intre involuntar și inevitabil în intimitatea personajelor, dar și prin măiestria finalurilor enigmatice pe care le-a oferit unor filme precum *Evil Does Not Exist*.

Cel mai vechi din această retrospectivă este *Pasiunea / The Passion* (2008), al doilea lungmetraj al autorului

Ryūsuke Hamaguchi

și cel realizat pentru a absolvi Universitatea Tokyo – unde l-a avut ca profesor pe Kiyoshi Kurosawa, o influență majoră în parcursul său artistic. Drama prezintă un cuplu tânăr care își anunță nunta la o petrecere cu prieteni apropiați, însă sub entuziasmul aparent al acestui grup mocnesc sentimente neașteptate.

Proiectat în premieră la Cannes, unde a câștigat premiul pentru Cel mai bun scenariu, *Condu-mi mașina / Drive My Car* (2022) este filmul care i-a adus lui Hamaguchi Oscarul. Scenariul este o adaptare a povestirii omonime scrise de Haruki Murakami și urmărește un artist celebru căruia i se oferă oportunitatea de a monta o versiune a piesei „Unchiul Vania” în Hiroshima, confruntându-se simultan cu o mare pierdere personală.

Răul nu există / Evil Does Not Exist (2023), cel mai recent lungmetraj semnat de

cineast, a primit Marele Premiu al Juriului la Veneția și reprezintă cea mai complexă producție a sa. Personajele centrale sunt Takumi și fiica lui, locuitorii unui sat lângă care urmează să se construiască un camping, iar greutățile lor se îmbină cu încercarea de protejare a mediului și pericolul violenței.

PASIUNEA

SĂMBĂTĂ, 15 Iunie, 12:00 / CINEMA ARTA CLUJ
DUMINICĂ, 23 Iunie, 10:45 / CERCUL MILITAR

CONDU-MI MAȘINA

SĂMBĂTĂ, 15 Iunie, 18:00 / CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR
DUMINICĂ, 23 Iunie, 13:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

RĂUL NU EXISTĂ

VINERI, 14 Iunie, 20:45 / CINEMA FLORIN PIERSC
LUNI, 17 Iunie, 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI

FOCUS JAPAN

Balada lui Narayama

Asprime și frumusețe

Mircea Laslo

O femeie pe nume Orin se pregătește cu o seninătate cutremurătoare de ultima călătorie pe care fiecare bătrân din sat ajuns la 70 de ani e nevoit să o facă – spre muntele Narayama, unde zeul așteaptă din nou și din nou completarea ciclului ritual al vieții. Filmul se petrece pe parcursul ultimului său an înainte de călătorie, un an în care aceasta simte că trebuie să se achite de câteva responsabilități cruciale, cea mai importantă fiind să găsească o soție pentru fiul său cel mai mare.

Balada lui Narayama este un film mult mai filosofic decât pare la prima vedere. Paralelele dintre viețile oamenilor și ciclurile naturii și ale animalelor care îi înconjoară sugerează o perspectivă lipsită de judecăți de valoare, de o franchețe uneori înspăimântătoare. Există aici scene demne de un horror, puse însă într-un context foarte diferit, care duce cu gândul la existențialism pe de o parte și la parabole spirituale pe de alta. Imaginea și montajul funcționează ca un narator, evidențiind subtil și eficace aceste corespondențe.

Locuitorii unui sat de la poalele muntelui oglindesc inocența brutală a naturii, găsind înnobilitare într-un ritual funest.

de viață. Eu încerc mereu să schimb societatea din temelii prin filmele mele.” – Shohei Imamura

Filmul a câștigat Palme d'Or la Cannes în 1983 și trei premii ale Academiei Japoneze de Film un an mai târziu, printre care și Cel mai bun film și Cel mai bun actor (Ken Ogata).

VINERI, 14 Iunie, ORA 17:15 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA
DUMINICĂ, 23 Iunie, ORA 17:00 / CINEMA ARTA CLUJ

„Este mult mai ușor să stai cuminte și să rămâi în limitele sistemului, dar acesta nu este modul meu

Morții vii

Binecuvântare sau blestem?

Oana Balaci

Bazat pe romanul omonim al lui John Ajvide Lindqvist, *Morții vii* (*Handling the Undead*) conturează tabloul unui Oslo supranatural, năpădit de căldură. Primul lungmetraj de ficțiune al regizoarei Thea Hvistendahl a avut premiera la Sundance și reunește pe marele ecran actorii principali din *The Worst Person in the World*, de data aceasta în planuri diferite. Renate Reinsve este o mamă singură al cărei fiu a decedat recent, iar Anders Danielsen Lie, actorul-fetiș al lui Joachim Trier, interpretează un tată ce tocmai și-a pierdut soția.

Drama cu accente horror se desfășoară pe trei planuri ca un *slow burn* cu cadre statice. Dialogurile sunt rare, replicile sunt puține, liniștea este umplută adesea prin muzică – o melodie franceză reflectă întocmai durerea personajelor, iar vioara stridentă pare de rău augur. Vederea ne este de multe ori obstrucționată parțial sau complet din cauza poziționării camerei, tehnică potrivită pentru a induce un sentiment de claustrofobie.

Fenomenul inexplicabil al învierilor din capitala norvegiană este redat din perspectiva a trei familii îndoliate, despăr-

Când morții pe care i-am jelit se întorc la viață ca printr-un miracol biblic, primul instinct este să ne bucurăm din toată inima. Cât timp?

țițe de o persoană dintr-o altă categorie de vârstă: copil, adult și senior. Fiecare îndeplinește alt rol pentru apropiați,

fiind construită astfel o imagine de ansamblu cât se poate de completă. Cu toate acestea, diferența de vârstă este irelevantă. Odată întoarse de pe lumea cealaltă, creaturile sunt mai asemănătoare decât au fost vreodată.

O luptă între natură și ceea ce este împotriva frii se dezlănțuie.

VINERI, 14 IUNIE, ORA 18:15 / CERCUL MILITAR

MARȚI, 18 IUNIE, ORA 16:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

rezo.
agency

marketing done
indecently
right

music, video,
photo, animation,
legendary

REPUBLIC
PRODUCTION

Artistic Director Mihai Chirilov's Recommendations

Relationships, Young Audiences and the Risk of Statements

by Șerban Mark Pop, translated by Ioana Pelehatăi

In his yearly interview, Mihai Chirilov talks about the relationship between the festival and the city, the festival's new sections and the desire to avoid "ready-made" content.

We'll start at the top, i.e., the theme of this year's festival: relationships, building on last year's love. Be they amorous, platonic, or even one's relation with cinema, **TIFF.23** is about relationships. How is this year's theme reflected in the selected films?

Let's make it clear from the start: this is the theme of this year's advertising campaign, not necessarily the theme of the festival selection. Although, probably, if I were to close my eyes and randomly put my finger on one of the almost 200 films in the program, there's an 85% chance I'd land on a film about relationships (whether they're platonic, amorous, familial, couples' or however else or between whom they may be). On the other hand, love stories *per se* are nowhere near as dominant, although the ones that are in the line-up are hot enough to make up for it: the one in *Casablanca* is intimate, atypical and heartbreaking; the triple one in *The Beast* is satisfyingly sophisticated and schizoid; the one in *The Writer* is liberating; the one in *Seven Hills Seven Seas* has so much pathos and mysti-

cism that only the giant screen in Unirii Square can handle it; and, last but not least, the one in *Trust* is so sick and subtly visceral that it may undermine your drive to ever again abandon yourself to a romantic relationship without the safety net. Returning to the connective slogan of the current edition, «*in a rerelationship*», it indeed continues the story started last year with the two

The relationship at TIFF.23 is the one established between the festival and the city, the festival and the team, the festival and those who attend it, between one cinephile and another, between the spectator and the film.

cinema lovers, but moves it almost exclusively to the online space, strategically borrowing its imagery and communication codes.

The idea came to us from that viral clip, pun included, of the Indian guy saying «if I send you a reel and you send me a reel, it means we are *in a rerelationship*." This reel exchange redefines the way most of us relate today, it means

we know each other well enough to know what kind of content, opinion, situation or humor the other resonates with. This type of connection is as curated as in real life, evoking the way communities are built in the context of the festival, the way we recommend films to different audiences, the way people recommend films to one another based on their tastes...

Seven Hills Seven Seas

Evil Does Not Exist

Speaking of relationships, TIFF continues its relationship with young audiences through **MiniTIFF**, the successor of **EducaTIFF**. How can we integrate young audiences into a film festival?

After years of **EducaTIFF**, a section dedicated to children and teenagers, with films carefully selected according to age group, accompanied by thematic discussions and cinema criticism workshops, which, over time, generated an unprecedented educational project, **Ora de Cinema**, successfully implemented in schools, the time has come

for a rebranding. **MiniTIFF** is a standalone festival that will make its debut in October, and the few films screened at TIFF this year are just an appetizer for this upcoming event. On the other hand, it must be said that young audiences are also the most elusive (although numerous) and difficult to attract into the TIFF equation. The causes are multiple (the inherent traditionalism of the collective experience of watching a movie at a cinema, technological progress, the attention deficit fueled by the consumption of images on social media, the alienation of contemporary society, the attractiveness of streaming channels, etc.), the solutions are approximate. The one we adopted this year was precisely this awareness campaign, moved almost exclusively to TikTok and Insta Reels, which, for young

audiences, have become a substitute for reality.

The 3x3 section is set to return and offers outstanding diversity. How did you choose Ryusuke Hamaguchi, Daniele Luchetti and Claude Sautet?

I've been stalking Claude Sautet ever since the retrospective dedicated to him at last year's San Sebastian festival, and I took advantage of the fact that 2024 marks the centenary of his birth. He may not be as coddled a filmmaker as Godard, Rohmer, Truffaut or Chabrol, but his work is solid and has a distinctiveness and musicality worth discovering. Plus, if you're a Lea Seydoux fan, you might want to know that before her there was Romy Schneider, Sautet's gorgeous fetish actress. Hamaguchi is present at **3x3** within the extended context of TIFF.23's Focus dedicated

to Japan, with the film that propelled him to the Oscar and into the international cinephile stratosphere (*Drive My Car*), with one of his early films, *Passion*, and with his most recent one, awarded in Venice, *Evil Does Not Exist*, which is so cryptic that I foresee prolonged discussions late into the night to decode its ending. Last, but not least, Luchetti, who is coming to TIFF to receive a well-deserved Outstanding Contribution to World Cinema Trophy. *Trust* an almost vintage, provocative *oeuvre* with a dynamite idea and a sensational Elio Germano, such a peculiar film, as they are rarely made today. For a compact experience, the program only includes those titles in his filmography which, like *Trust*, are inspired by the novels of Domenico Starnone – an author who deserves to be further translated here, especially his *School*.

I arrived at Daniele Luchetti thanks to his last film, *Trust*, about which I still don't understand why it wasn't included in the selection of any big festival. Personally, I think it's the best movie of the year so far.

Voy! Voy! Voy!

This year's TIFF takes place between Roland Garros, the European Football Championship, and the Olympics. It's a year full of sports. Did you have this context in mind when you designed the new **Game On section?**

Obviously, it's the kind of context that invites extra-conjunctural representations – all the more so since the films in this sports-themed section are not only about sports or from the safe, illustrative-inspirational area. *Tatami* is a mind-numbing political thriller with a brilliant concept. *Voy! Voy! Voy!*, Egypt's Oscar submission, is not necessarily about football, so much as it is a tenderly cynical, subversive and slightly politically incorrect comedy. *Touché* is not only about fencing and success, but also about abandonment and ambition. And *Kretsul* is not limited to a real story from

Holy Week

the realm of the Paralympic Games, but is an anthem about friendship, sacrifice and 100% *commitment*, made in the aesthetics of the Romanian New Wave.

In addition to the return of an old category and the debut of a new category, TIFF has also added an extra day this year. What changes in the selection process when the festival lasts for an extra day?

Nothing. It is, if you will, the equivalent of the New Year's Eve rerun shows – an opportunity for those who do not have to go to the office on Whit Monday to catch some of the most popular titles in the program, as well as the kids' movies in **MiniTIFF**. And there's one more thing, this extra day, I think, will soften the mix of alienation and gnawing nostalgia that TIFF's final farewell Sunday usually generates.

How do you perceive the audience of the festival in 2024 and how have you noticed that their tastes have evolved over the 23 editions?

The audience is still a great unknown and avows an eclecticism that is difficult to

Nothing would be more boring for a curator than to give the public ready-chewed content, according to his pre-quantified expectations.

capture in a stable formula, and maybe it should stay that way. Without false modesty, it's an audience that has been educated over more than two decades of TIFF, they're open, they're cinephiles and they're eager to be surprised.

I suggest we also talk about Romanian Days. Last year you expressed some reservations about the quality of Romanian films. This year's selection seems very solid: new names and "blockbusters" like *Moromeții 3* or *Nasty*. What does the landscape of Romanian cinema look like, after 23 years of TIFF?

I tend to remain equally reserved in relation to Romanian cinema as a whole. More and more films are being produced (which is very good), but the percentage of success and recognition of value remain the same as when much fewer was being produced.

What I find commendable is that independent films are being made, especially in the documentary field. I really liked what Alexandra Gulea did in *Maia – Portrait with Hands*, a poetic hybrid inspired by Paradjanov that inventively plays with reality, reconstruction and live action fiction. Other interesting titles include Andrei Crețulescu's cinephile meta-horror, *Ext. Car. Night*, and the improbable cocktail of genres, visual

puzzle-filled *Where the Elephants Go* by duo Gabi Șarga and Cătălin Rotaru. The way Stere Gulea ends the *Moromeții* saga with a love film perfectly calibrated to the political changes and ideological turns of the era is very moving. The twist in the second half of the documentary *A Cautious Tale* by Ilinca Călugăreanu is impressive, and the razor-sharp directorial rigor of *Holy Week* (dir. Andrei Cohn) and *Three Kilometers to the End of the World* (dir. Emanuel Pârvu) cuts in living flesh. But the most pleasant surprise of all **Romanian Days** is the satirically wtf proposal from George ve Ganæaard and Horia Cucuta, *Dismissed*, a low-budget indie assembled as a fake investigative documentary, but with a plot so dense and winding that you cannot not imagine what a blockbuster could've come out of this story if the guys hadn't just paid to make this movie out of their own pockets.

TIFF has accustomed its viewers to not being afraid to go against the grain. DW Griffith's short films and *In the Realm of the Senses* will be screened this year, with unsimulated sex scenes. Are these selections a statement?

Not necessarily – it's counterproductive, but also risky

Ext. Car. Night.

Day Tripper

to make statements, especially in the polarizing times we live in. These specific choices have to do with TIFF's track record: silent films with live accompaniment (even if, in the case of Griffith's shorts, the soundtrack is not at odds, but close to the cinema experience of the era in which they were made) and a shocking, eternally contested title like Nagisa Ōshima's film, immensely transgressive, in the good tradition of the spirit-stirring festival.

This year's edition brings several popular series (Comrade, House of the Dragon). How does it feel to integrate the big screen with serialized content? It has already become a tradition for the festival.

I don't think it's already a tradition, it's more of a ploy to reach a different type of audience, which has meanwhile become addicted to the streaming experience. Series sections have infiltrated many festivals, but it's a double-edged sword, because you're either including a marathon bingeing experience of an entire season, which risks being sabotaged by its

mammoth duration (and the absence of a comfortable armchair and remote controls), or screen one or two episodes of a potentially attractive series, but without the promise of a real denouement – hence an equally real frustration. Plus, in the meantime, festivals dedicated exclusively to series have emerged, which neither mix

things up, nor the public's expectations. How things will evolve remains to be seen... although the novelty of series such as *1286* (from Kazakhstan) or *Soviet Jeans* (from Estonia), included by Laurențiu Paraschiv in the **Coming Up Next** section of TIFF.23, is attractive enough, even if we are deprived of their endings. On the other hand, the complete viewing experience of the *Comrade* miniseries has all the signs of a potential success: it is not only extremely

Danger Zone

The force, the innovation, the relevance are missing – even if some films work within what they set out to do, and international visibility has increased since the past years.

competently and captivatingly produced, but promises new revelations on a subject about which we might think everything has already been said.

In closing, I'll reiterate my personal question from last year: what are your favorite films at TIFF 23?

In random order: *The Old Bachelor*, the Iranian film in the Competition – a tragedy of Shakespearean proportions (and I'm not talking here about its mammoth 195-minute duration, which I swear you do not feel), with a pulverizing ending; *Seven Hills Seven Seas* – a visual feast of rare inventiveness, in which the rat's fate will have you bawling even if your heart is made of stone; *Day Tripper* – as if Tati crossed with Roy Andersson made *Shortcuts* in China, deliciously absurd; the bombshell documentary *Danger Zone* – about war from the riskiest possible angle: tourism; *Upon Open Sky* – a top-notch Arriaga; the actress Lubna Azabal – phenomenal in the radical *Amal*; the Ukrainian *Grey Bees* – terribly nuanced and bravely funny in the minefield of the Russian-Ukrainian conflict; the Indian thriller *Stolen* – with the most riveting car chases in recent memory; the documentary *The Contestant* – a maximum generator of anger at **TIFF.23**; *The Summer with Carmen* – the sexiest film in the festival; *Confidence* (I know, I just said that earlier!); *The Monk* – with «the most perfect» ending; and, last but not least, the binomial of the aforementioned *The Writer* and Louis Malle's 1981 cult classic – and improbably prophetic – *My Dinner with André*, probably the most explosive two-part conversation film ever made, essential to understanding the irretrievable madness of our contemporary times. ■

FĂRĂ LIMITĂ

Să nu doarmă nimeni

O viață în vrie

Mircea Laslo

Filmul începe, iar muzica plină de personalitate, semnată de Zeltia Montes, investește scenele cu o încordare care pare chiar prea intensă pentru ceea ce se întâmplă. Coloana sonoră devine personaj, prefigurând în mod subtil direcția emoțională a poveștii. Lucia își pierde locul de muncă atunci când marea companie dentară pentru care lucrează intră în insolvență; fără explicații, fără soluții. Nu durează mult să înțelegem că aceasta e doar cea mai recentă dintr-o puzderie de probleme și că Lucia pendulează între stres uriaș și optimism sentimental, poli subliniați prin viori minimaliste și abrazive; Nessun Dorma, celebra arie de Puccini din *Turandot* și multă muzică de operă. Malena Alterio, în rolul protagonistei, este o maestră a *timing*-ului: controlează minunat exprimarea acestor schimbări emoționale, stratificându-le treptat, până ce personajul devine palpabil, tridimensional, viu. Și tocmai de la această vitalitate câștigată asiduu începe cu adevărat drama. Scenariul, scris și condus excelent de regizorul Antonio Méndez Esparza, transformă o (melo)dramă într-un soi de me-

Un film tensionat despre cum creativitatea, reacțiile emoționale, chiar autenticitatea vieții, pot fi deturnate, cu consecințele de rigoare.

ta-dramă, cu ciclicități, coincidențe, oglindiri și exploatări succesive din ce în ce mai cutremurătoare pentru Lucia, a cărei structură identitară se latină. Camera lui

Barbu Bălășoiu îi surprinde excelent întreaga călătorie. De la memorie la iubire, profesie și prietenie, viața începe să-i pară din ce în ce mai fictivă, iar autenticitatea îi e deturnată din nou și din nou. Cum se va sfârși lupta ei: previzibil, satisfăcător, niciuna sau ambele?

**VINERI, 14 IUNIE, ORA 18:00 / CINEMA FLORIN PIERSIC
DUMINICĂ, 16 IUNIE, ORA 15:30 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**

Explorează la TIFF
gustul surprinzător al noilor beri
de Specialitate Ursus

URSUS
Cinephilus

URSUS BLACK
URSUS PILSNER
URSUS NEFILTRATĂ DE GRĂU
URSUS IPA

www.ursusbeer.ro

18+